

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ĩ ne rwýk kētri Bāmmē ro'ã kàjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn àbir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamā Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukrādjà'ã mýjja jakre kunī ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam tīn rā'ã rā'āmā ne gwaj bamā arē.

Djuão mē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwýnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mýjja kunīmā iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rā'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kôt kum kurēn pa 'ābyn apēxtimā kumē. Kamā ne ajte memã *Mýjja Apôx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh* jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

Me'õ nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mýjja kunī kētri ne arým me'õ nhidjibē Kabēn. Me'õ nhidjibē Kabēn kàjkwakam Metīndjwýnhmē ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubē Metīndjwýnh.

² Ta ne mýjja kunī kētri Metīndjwýnhmē ro'ã nhý.

³ Kubē ne mýjja kunī nhipēx djwýnh. Ne ren kēt nhym ren mýjja katorjadjwý kunī ren kētkumrēx.

⁴ Me'õ nhidjibē Kabēnjabē ne mýjja kunī tīn djwýnhkumrēx. Ne kam kôt kute mrāmri ne me kurwý djà pyrāk. Ga, ngônhpôk kute akamàt kô

tyk kurwỳ nhym me kute akamàtkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katàt mrãnhja pumũ. Me jadjwỳ ne me axwen kam mrãnh punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabẽnja'ã ajarê nhym me kwỳ arỳm amim tu markumrêx. Kubê mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkam ne me kwỳ amim tu markumrêx ne kam arỳm axwe kêt ne katàt amijo ba.

⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me kwỳ jadjwỳ ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabẽnja'ã ajarê. Memã 'ã ajarê nhym me axweja kute akamàt kô tykkam baja pyràk ne me amim mar kêt.

⁶ Be, atemã me'õbê ne Djuão. Ngômã me angjênh djwỳnhja. Metĩndjwỳnh ne Djuão jano nhym arỳm kukwakam ujarênh tẽ.

⁷ Me'õ nhidjibê Kabẽnja kute mrãmri ne me kurwỳ djà pyràk nhym Djuão arỳm 'ã ujarênh tẽ. Kôt me kunĩ kute tu amim me'õbê Kabẽnja markumrêx kadjy ne 'ã ujarênh tẽ.

⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwỳ djàja pyràk? Kati. Kukãm kute 'ã ujarênh kadjy ne tẽ.

⁹ Me'õ nhidjibê Kabẽnja ne mrãmri kute amijo ba mexkumrêx ne katàt kute memã kabẽn jarênhkumrêx. Nãm me kunĩmã arênhkumrêx. Kute mrãmri ne me kurwỳ djà kute memã pry kurwỳ pyràk.

¹⁰ Me'õ nhidjibê Kabẽnja ne amikadjy me kunĩ nhipêx ne tũmràm me'ỳr bôx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhipêx. Nãm te me ipêx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kêt.

¹¹ Õ me wỳnh'ỳr ne bôx nhym ò me wỳnh kute o aminhõ bẽnjadjwỳr kêt.

¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỹnh ã djàri arỳm o aminhõ bẽnjadjwỳrkumrẽx. Me ja ne me me'õ nhidjibê Kabẽnja'ã amim,

—Mrãmri ne kubê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, ane. Nãm me amim anen arỳm o aminhõkumrẽx. Nhym kam arỳm apỹnh me ã djàri memã kum,

—Mrãmri ne arỳm abê Metĩndjwỳnh krakumrẽx, ane.

¹³ Mebê Metĩndjwỳnh krakam arỳm umar djà ny. Umar djà nyo kute mrãmri ne me prĩne bixadjwỳr nykam umar djà ny pyræk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwỳrkõt me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkkõt ne me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me kute kra'ã amim karõkkõt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã amak bõnhkõt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabẽnja ne arỳm amijo ã ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakõt omũnho ãba. Bãm pyna o ne uma. Kubê Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ne kabẽn pỹnh ne arẽn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngõmã me angjênh djwỳnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarẽn memã kum,

—Arỳm ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarẽn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrêbê: ikêtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arỳm ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane.

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtãm nhym ta arỳm tu kum me kaprĩ.

¹⁶ Be, mỳjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mỳjja kunĩmẽ me bakunĩo djuw mexo nhỹ.

¹⁷ Mõjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabẽn pỳnh ne arẽ.

¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwỳnh pumũnh got? Arkati. Kra djwỳnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmẽ ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arỳm memã 'ã ajarẽ.

Djuão kute memã amijarẽnh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarẽkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwỳ jano. Ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kwỳ jano. Ne mebê Rewidjwỳ kwỳ jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwỳja jano nhym me arỳm 'ỳr mõi. 'Ỳr mõi:n kam arỳm 'ỳr bõx ne kum,

—Mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhym Djuão memã 'êx kêt ne mrãmri tu memã arẽnhkumrẽx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwỳnh kute ijã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽn kêt, ane.

²¹ Nhym me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

Nhym me kum,

—Metĩndjwỳnh kute me imã kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhym me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarẽ. Me ije memã akabẽn jarẽnh kadjy. Me kute awỳr me ijanor ba me ije memã akabẽn jarẽnh nhym me kute amar kadjy on me imã amijarẽ, ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnhbê Idjaij ijã kabẽn jarẽn me bakukãmãremã kum,

“Kapôt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

‘Bẽnjadjwỳr djwỳnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwỳr rũnhmã katàt pry jadjwỳr nhym mexja pyræk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rũnh kute Djuão'ỳr me kwỳ janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu.

²⁵ Djuão amijã memã ane nhym me kum,

—Be, abê Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ kêt ne kam Metĩndjwỳnhmã ngômã me angjênho aba. Mỳkam? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwỳnhmã me arẽnh kadjy ba ngômãbit me angjênho iba. Ikajgo nhym be, me'õ ra:x arỳm bôx. Ne kam ar me banhipôkri ba ga me aje mar kêt.

²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'õ gêdja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhibôn ije kum parkà 'ãpre bônne o itêm prãmje.

Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhym be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngô raxbê Djodão nhikjê'ã krîbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djâkam ne ã memã ane. Djeruxarê kurüm me bôxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metïndjwýnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arým akamàt ne akati. Nhym Djuão ar jãnh dja nhym nïnh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhym omũn 'ã memã kum,

—Ota, Metïndjwýnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatành ny tẽ. Tãm ne Metïndjwýnh me bawýr ano nhym me kute bïn nhym kute me kunĩ jaxweo pãnhmã.

³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'õ dja ikôt bôx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tùm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane.

³¹ Be, djãm ba ne ba amrêbê nokre pumũ? Kati. Ije amrêbê omũnh kêt. Metïndjwýnh kabênkôt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarênh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjênhõ iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrêbê ije nokre pumũnh got? Kati. Metïndjwýnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karõ. Ne kam ije Kritu nokre pumũnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'õ'ã dja Ikarõ ruw ne arek kam nhý ga omũ. Tãmja ta gêdja memã Ikarõ jano nhym arým meo ba”, ane. Kute imã anhýr kôt ne ba kam arým nokre pumũ. Metïndjwýnh Karõ kute tut

pyràk arỳm Jeju'ã ruw ne arek kam nhỹ ba arỳm omũn kam nokre pumũ.

³⁴ Ije nokre pumũnhkam ba arỳm memã arẽnhkumrẽx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrẽx kute Jeju kôt amijo bikamẽnh'ã ujarẽnh.

³⁵⁻³⁶ Nhyim kam ajte akati nhyim Djuãomẽ kôt ba djwỳnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkôt omũnho dja nhyim arỳm arkum,

—Ota, Metĩndjwỳnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny tẽ, ane.

³⁷ Nhyim Djuãokôt ba djwỳnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamẽ.

³⁸ Nhyim Jeju ar'ỳr akẽx nhyim ar kôt tẽ nhyim ar omũn arkum,

—Mỳj nã? Mỳj ne gar amã kĩnh ne ikôt tẽ? ane.

Nhyim ar kum,

—Rabi, nhỹnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarẽnh djwỳnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nãm ar ùrkwã jabej kukij nhyim arkum,

—Amrẽ ar ikôt tẽn omũ, ane.

Nhyim ar arỳm kôt tẽ. Kôt tẽ:n arỳm ùrkwã'ỳr bõx ne arỳm omũ. Ne kam arek kam nhỹ. Arỳm ar'ã amykrykam ar arek kam nhỹ. Nhỹ: nhyim ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabẽn mar ne mã Jeju kôt bikamẽnhja nhikjê nhidjibê ne Ængre. Ængremẽ Ximão Pedru ar axikôt apõx.

⁴¹ Nãm ar ỳr'ã akati nhyim Ængre kamy Ximão kumrẽx jabej tẽn arỳm kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Běnjadjwýrbê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarẽ.

⁴² Nãm Ximãomã anen arým Jeju'ýr o tẽn 'ýr o bõx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omũnho djan kum,

—Ga abê Ximão. Djõnaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarẽ, ane. Be, kẽn'ã ne kum Xepa jarẽ. Me bakaběnkam ne kum Pedru jarẽ.

⁴³ Nhym ajte ar'ã akati nhym Jeju pykabê Garrêja'ýr tẽmmã. Ne 'ýr tẽm kêtri Piripi kumrẽxmã katon kum,

—Amrẽ mã ikõt ajkamẽ, ane.

⁴⁴ Krĩraxbê Bexadakam ne Piripi nhũrkwã. Kamdjwý ne ãngremẽ Pedru ar ũrkwã.

⁴⁵ Nãm Jeju Piripimã kaběn nhym kam arým tẽn Natanajeumã kum,

—Arým ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Mõjdjê kute me bakukràdjà'ã pi'òk no'òkkam kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Metĩndjwýnh kukwakam kaběn jarěnh djwýnh 'õdjwý ar kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Bar pi'òk kõt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhym Natanajeu kum,

—Tõ nhýnh, djãm Nadjare kurũm mýjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhym kum, “Amrẽ ikõt tẽn omũ”, ane.

⁴⁷ Ne kam arým 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn 'ýr o bõx. Nhym Jeju arým Natanajeu tẽmkõt omũn kum,

—Be, ga abê idjaerkumrẽx. Ajêxnhĩ kêtikumrẽx, ane.

⁴⁸ Nhym Natanajeu kum,

—Je, nhýnh ne ga arým ima? ane.

Nhym kum,

—Be, Piripi kute iwỳr ajwỳr kêttri ne ba arỳm apumũ. Píbê pigêre parbê anhỳrri ne ba arỳm apumũ, ane.

⁴⁹ Nhym kum,

—Ujarênh djwỳnh, mrãmri ne abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhỳrri ba arỳm apumũ”, anhỳrbit. Ga kam arỳm tu amim imarkumrêx. Adjỳm, dja ba ajte mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípê:x ga omũ. Mỳjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omũ, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ã ijã kàjkwa abenbê ajkiij nhym Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arỳm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arỳm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹ Nhym akatin akatin akati nhym onĩj Garrêjakam krĩraxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ỳr mORMã. Nhym me me kukràdjà kôt arỳm ar'ã akuprõn kute abenã ar mênhmã o dja. Nhym Jeju nã me kôt kam ar ba.

² Nhym me Jejumẽ kôt ba djwỳnh arkum krà nhym ar arỳm me'ỳr bôx.

³ Me'ỳr bôx nhym uba kangô arỳm mebê apêx. Nhym nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arỳm mebê apêx, ane.

⁴ Nhym kum,

—Adjÿm me'õ nire. Djãm arÿm idjâpênh'ã myt bôx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhym kam nã kikrekam me õ àpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhym kam kěno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djà kadjy ne ngônhja. Mebê idjaer kute Metĩndjwÿnhmã amiku'õnh djà kadjy. Ngônh kre rũnh kute ngônhti pyræk. Kěno ngônh pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhkrõkrõkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyræk.

⁷ Nã me àpênh djwÿnhmã kabên nhym kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhym kam ar ngô runho tẽn o ipu mex ne.

⁸ Nhym arkum,

—Ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽn, ane.

⁹ Nhym arÿm ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽn nhym arÿm kakin amim,

—Je tô, nhÿnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwÿr me'õ my kute ni'ÿr mõrja 'uw nhym 'ÿr bôx nhym kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrẽx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhÿr got? Kati. Me kute abenã me rěnhkam ne me kute memã kangô djànhkumrẽxja kumrẽxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kàjbê kangô djàho apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djànhkumrẽx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mÿjja pumũnh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhípêx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kute omũnhkam tu amim markumrẽx.

¹² Nhym kam Jeju krĩraxbê Kapana'yr rwỳk tẽ. Nãmẽ kamymẽ kôt ba djwỳnhmẽ ne ar kôt mō. Ar 'yr rwỳk mō:n arỳm 'yr bōx. Ne Kapanakam ar ba: nhym ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhym kam ar ajte mō.

*Kute Metĩndjwỳnh nhō kikreti nêje me anor.
Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45*

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'yr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'yr. Nhym Jeju arỳm mekôt 'yr tẽ. 'Yr tẽ:n kam arỳm 'yr bōx.

¹⁴ Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretimã wadjà. Nhym me kumex. Me kute pi'ôk kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwỳnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'ãtomti, tut nhõr djwỳnh kumex. Nhym me kute me õ pi'ôk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ôk kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhym arỳm me omũ.

¹⁵ Ne kam me kadjy arỳm djudjêdjêo me kaprêprêk djà nhipêx ne arỳm me aêro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunĩmẽ me õ mrykĩ'ãtomtimẽ me õ mry bàri jano. Nãm me kute me õ pi'ôk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ôk kaprĩ nhõr djwỳnhjabê pi'ôk kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rênho tẽ.

¹⁶ Ne tut nhõr djwỳnhmã kum,

—Mũm me mỳjjao akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikênh got ga me kikre kreo àpnu? Kwãrĩk wãnh Ibãm nhõ kikrekam mỳjja pãnh abenmã pi'ôk kaprĩ nhõr kêt, ane.

17 Nhym kôt ba djwýnh omũn arým pi'òkkam Metĩndjwýnh kabẽn ma. Amrêbê: Kra kute Bämmã kum,

“Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhym me arým ibĩ”, anhỹr ja ne ar arým kuma.

18 Nhym kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũ. Ne kam arým abẽnjadjwýr rax ma. Aje mỳj me'õ kabẽnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

19 Nhym memã kum,

—Ã. Dja ba ĩ me amã mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Dja me Metĩndjwýnh nhõ kikretija ngrã ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arým ipêx pa, ane.

20 Nhym me kum,

—Tô nhỹnh? Djãm kikre ja nhipêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhipêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhym me arým ipêx pa, ane.

21 Be, djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarẽ? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwýnh nhõ kikreti jakren memã arẽ. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Dja ty nhym me adjã.

22 Nhym kam arým akubyn tĩn. Nhym kôt ba djwýnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arým Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh amrêbê: pi'òkkam Jeju kõnh kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrêx, ane. Dja kôt ba djwýnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³ Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarẽkam ar ba. Me kute aben kamã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyim Jeju mekam ar ban arým mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhyim me arým omũ. Me krãptĩ ne me omũn arým amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrẽx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

²⁴ Nhyim Jeju arým me kabẽn man amim,

—Be, djãm mrãmri me krãptĩja kute tu amim imarkumrẽx got, ba on meo iba? Kati. Me krãptĩ kabẽn kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar.

²⁵ Djãm kute me'õmã, “Mýj ne me kuma”? anhýr prãm got? Kati. Kute prĩne me õkre kadjwýnhbê me kabẽn mar. Kute me kwý kabẽn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djà ny'ã ujarẽnh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rũnhmẽ ro'ã ne mebê idjaer kunĩmã nhý.

² Akamãtkam ne Jeju'ýr tẽn 'ýr bõx ne kum,

—Ujarẽnh djwýnh, mrãmri ne Metĩndjwýnh ajano. Aje memã kukràdjã'ã adjujarẽnh kadjy ajano ga bõx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x, me punu krãptĩ:o mex. Kam ne ba me arým kõt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhýrmã got? Kati. Be, Metĩndjwýnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhym kum,

—Ë, djãm aje Metĩndjwỳnh rax ne kute meo ba-jamã akator ne aje marmã ne ga tễ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djà nykambit. Adjumar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyràk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁴ Nhym kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djãm arỳm ijabatànhkam ije inã tikkremã idjār ne ajte ikator got ba idjumar djà nymã? ane.

⁵ Nhym kum,

—Djãm ja ne ba amã arễ? Kati. Dja me amim Metĩndjwỳnh kabẽn ma. Metĩndjwỳnh kabẽn ne kute ngô pyràk. Dja me amim kabẽn ma nhym Karõ arỳm memã amak bô nhym me arỳm umar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyràk. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utàn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwỳr nhym me bixadjwỳrkam Metĩndjwỳnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtumrẽx. Nhym be, Metĩndjwỳnh Karõ kute meo ny kôt ne me mrãmri umar djà nykumrẽx ne arỳm kôt umar.

⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyràk”, ane. Ije amã anhỳrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhỳr kêt.

⁸ Be, ga, kôkreja pumũ. Djãm ga aje àbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩ'ãm prõt kôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ djãm aje omũnh? Kati. Kute

memã umar djà ny jangjênhdjwỳ djãm aje kôt omũnh? Kati. Aje kôt omũnh ne mar kêt-kumrêx, ane.

⁹ Nhyim Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memã umar djà ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhyim kum,

—Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjà'ã adjujarênh djwỳnh ne ren aje ikabên mar. Nhyim be, kati. Aje imar kêt, ane.

¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mỳjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arỳm me amã arê ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã.

¹² Pykakam me kukràdjà kôt ba arỳm amã ikabên jarê ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjà kôt amã ikabên jarê. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwỳ aje amim imar kêt-kumrêx.

¹³ Be, nhỳnh ne me'õ kute kàjkwakam kukràdjà marmã 'ỳr wabin 'ỳr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arỳm memã arê. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêt-kumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arỳm kàjkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhỳr tũm. Ne kam arỳm me amã arê.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Mòjdjê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhipêx. Ipêx ne pĩ'ã kunhôn arỳm kàjmã kudja. Kudja nhyim kangã karõ kỳjrũm pĩ'ã wajêt. Badjwỳ, ije amijo inhĩdjwỳ, dja me pĩ'ã inhô ba arỳm kỳjrũm ã ijêto ane.

¹⁵ Mỳj kadjy dja ba kỳjrũm wajêt? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkôt tu amim imarkumrêx ne arỳm Metĩndjwỳnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kỳjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

16 Metĩndjwỳnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mỳj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwỳnh jano. Kra pydji jano nhym arỳm pykamã bôx ne me kadjy ty. Mỳj kadjy ne ty? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arỳm me utà. Dja me biknor tokry djàkam me biknorbê me utà nhym kam me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwỳnh kum me kunĩ jabêo ane.

17 Mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhym me me biknor tokry djàkam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytarmã ne ano.

18 Be, me kute arỳm tu amim Kra markumrêxa Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtumrêx nhym me biknor kadjy kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arỳm kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arỳm kute me'ã amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djàkam akuno, anhỳrkumrêx. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh me kute amim mar prãm kêtka dja me arỳm akuno.

19 Mỳj ne Metĩndjwỳnh amim arênh kam arỳm memã me biknor tokry djàkam biknor jarê? Bir, nãm amim,

—Ba arỳm pykakam memã Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memã pry kurwỳ djà pyrak. Jejukôt me katàt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt. Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwỳ ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mỳkam? Bir,

me axwe'ã maje kum katàt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyræk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arỳm memã apỹnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bẽn tỳx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt.

²¹ Nhym be, me katàt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyræk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mỳj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arỳm omũ. Kôt me ukaprĩja pumũ. Metĩndjwỳnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrẽx nhym me arỳm omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarẽnh.

²² Jeju Nikodemumã kabẽn pan kam kôt ba djwỳnhmẽ arỳm ar tẽ. Tẽ:n kam arỳm pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwỳnhmã ngômã me angjêho ba.

²³ Nhym Djuãodjwỳ amũ ngômã me angjêho ba. Amũ krĩraxe Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngômã me angjêho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhym me 'yr bôxo ku'ê nhym ngômã me angjêho ku'ê.

²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêttri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhym kam Djuãokôt ba djwỳnhmẽ mebê idjaermẽ ar arỳm aktã kabẽno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

–Mỳj godja me ngôo me on nhym Metĩndjwỳnh memã mex jarẽ? anen

²⁶ arỳm Djuão'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne Jeju'ã kum,

–Ë, ujarẽnh djwỳnh, aje ngôbê Djodão nhijukri me'ômẽ ro'ã aban aje 'ã adjujarẽnh ar aba. Be, adjwỳnhdjwỳ arỳm ngômã me angjêno ba nhym me kunĩ arỳm mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuão memã kum,

–Kwārĩk wãnh rã'ã. Metĩndjwỳnh kute me'ã kum karôja ne me arỳm mũm 'ỳr bôx.

²⁸ Ba arỳm me amã amijarẽ ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhô Bẽnjadjwỳrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽn”, ane. Ba arỳm me amã ja jarẽ ga me arỳm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhô me? Kati. Me wã ne Jeju nhô me. Ga, me mjênbit kute prôo baja pumũ. Jeju kute prôo ba mãn pràbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhôn meo ba. Ba ne inhô me kêt. Be, ba ne ba amybỳm kam ikĩnhkumrẽx. Ga, me mjên prô'ỳr baja pumũ. Nhym amybỳm mjên nhôbikwa kajgo arỳm mjên kabẽn ma. Kabẽn man kam arỳm kĩnhkumrẽx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arỳm ã ikĩnho ane.

³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽn. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kàjkwa kurũm rwỳkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhym be, pykabê me bixadjwỳrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mỳjjabit jarẽ. Nhym be, kàjkwa kurũm rwỳkja raxo kute me kunĩ jakrenh.

³² Kute kàjkwakam mỳjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽho ba. Nhym me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt.

³³ Nhym be, me kwỳ kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katàtkumrẽx, anhỹrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwỳnhdjwỳ ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kabẽn katàtkumrẽx, ane.

³⁴ Metĩndjwỳnh kute anorkam ne Kra arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽho ba. Kute kubê Karõ nê kêtikumrẽx nhym kute 'amỳnh tỳx ne o ba.

³⁵ Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arỳm Kramã õ mỳjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhym ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhõ mỳjja kunĩo ba nhym kam me kute tu amim Kra markumrẽxja arỳm Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrẽx'ỳr bõx kêtikumrẽx. Metĩndjwỳnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijkam me'õ nire ja'ã ujarẽnh.

¹⁻³ Nhym kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju arỳm pyk-abê Djudêja kurũm tẽ. Mỳkam ne tẽ? Bir, arỳm kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhym me arỳm kume:x. Nhym mebê pardjêu arỳm me kumex jarẽnh ma. Nhym kam arỳm amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarênh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngômã me angjênh ba? Kati. Kôt ba djwýnh ne ar ngômã me angjênh ba. Nãm Jeju Djudêja kurúm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ýr tẽmmã.

⁴ Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkôt tẽm prãm.

⁵ Nãm Xamarijkôt tẽ:n kam arým krĩrax'õ'ýr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jôdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jôdjemã pyka kwý tan kum kungã.

⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngômkwati. Nãm Jeju krĩrax'ýr bõx ne arým pykakôt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngômkwati jakà'ã nhỹ. Arým kàjkwa nhípôkri myt nhỹrkam ne 'ã nhỹ.

⁷ Nhỹ: nhym nĩnh Xamarijkam me'õ nire arým 'ýr tẽ. Kute kam ngô kwý jadjãrmã ne 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhym kam kum, “Ba ikõ”, ane.

⁸ Be, arým kôt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwý krên djà byrmã ne ar tẽ.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhym kum,

—E 'õ. Mýkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngô'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngô'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metĩndjwýnh kute meo kĩnh djà mar kêt ne ba ije ngô'ã ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngô'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrêx kadjy ngô ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhym kum,

—Ô kum bēnjadjwỳr, anhõ ngôo àbir djà kêt nhym ngômkwatija kre ry:. Nhỹnh ne me tĩnkumrẽx kadjy anhõ ngôja?

¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kômo ku'ê nhym kramẽ õ mrymẽ kute kam o kômo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhym kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikôn akubyn kum kôr.

¹⁴ Nhym be, ba ije amã ngô jarēnhja gêdja me kwỳ ĩ pỹnhkôt o ikôn akubyn kum kôr kêtumrẽx. Ije amã ngô jarēnh ja gêdja me o ikô nhym mã mekam apôx kute mrãmri ne ngômkwatikam ngô mã apôx pyræk. Nhym kam me arỳm Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhym kam kum,

—Bēnjadjwỳr goja amrẽ imã aje ngô jarēnhwã ngã ba o ikôn goja imã kôr kêt ne amrẽ ngôo imrãnh kêt, ane. Djãm ngôkumrẽx'ã ne kute kum me tĩnkumrẽx kadjy ngô 'ã ajarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh Karõ'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm ã nire ngô'ã Jeju 'wỳro ane.

¹⁶ Nhym kum,

—Tẽn amjên mã arẽ gê amrẽ tẽ, ane.

¹⁷ Nhym kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nà. Mrãmri amjênkumrẽx kêt.

¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awỳr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrãmri imã, “Imjên kêt”, anhỹrja.

¹⁹ Nhym kum,

—Bēnjadjwÿr, ga abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh'õ ba arÿm ama.

²⁰ Krānh wā'ā ne me ikukāmāre kute Metĩndjwÿnhmā rax jarēnh djā. Nhyṃ me abê idjaer ne ga me atemā ne aje memā kum,

—Krĩraxbê Djeruxarēkambit ne me kute Metĩndjwÿnhmā amijarēnh djā, anhÿro aba, ane.

²¹ Nhyṃ Jēju kum,

—Djām me aje krānh wā'ā me Bām djwÿnhmā rax jarēnh rā'āmā? Nār djām me aje Djeruxarēkam kum amijarēnh rā'āmā? Kati. Gédja ga me ĩ kam kum amijarēnh kêt. Kam kum amijarēnh kêt'ā ne amrē akati mōr rā'ā. Mrāmri ne ba ije amā arēnhkumrēx. Dja ga tu amim ikabēnja markumrēx.

²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytār djwÿnhja, aje kum rax jarēnhja aje mar kêt. Nhyṃ be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metĩndjwÿnhmā amijarēnhja arÿm ije mar. Ije me utār djwÿnhkumrēx mar. Me ibê idjaerkam ne me utār djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrēx dja me ĩ me Bām djwÿnhmā rax jarēnhkumrēx ne 'êx kêtumrēx. Me kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh Karō kôt dja me mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. 'Ā akati amrē mōr rā'ān arÿm bōx 'ÿr. Me Bām djwÿnh kum me ja kĭnh.

²⁴ Djām kàjkwakam Metĩndjwÿnh kute me bapyràk? Djām ĩmē 'imē kute me bapyràk? Kati. Karōbit. Nhyṃ me kute omũnh kêtumrēx. Me kute omũnh kêtumrēx dja me tu amikadjwÿnhbê karō kôt mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx. Kum

katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã me'õ niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu nhym kute mar kê. Kritu nhidji 'õdjwÿbê ne Mexij. Me'õ nire kute mar kê ne kum,

—Tukwa, gêdja Mexij bôx ne me imã mÿjja kunĩ jarê ba me kuma. Ja ne ba arÿm ije mar, ane.

²⁶ Nhym kum,

—E kum, ba ne ba arÿm amã ikabêno nhÿ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nãm nirejamã ja jarêno nhÿ nhym kôt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bôx ne ar omũ. Jeju kute kum kabêno ÿrkôt arÿm ar omũ. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kukjêr ne kute kum,

—Mÿj ne ga kum arêno nhÿ? Mÿkam ne ga kum akabêno nhÿ? anhÿrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸ Nãm kôt ba djwÿnh Jeju'ÿr bôx nhym nire arÿm õ ngyo ngônhamã iren mã: krĩraxbê Xikamã tẽn wadjà. Ne kam memã kum,

²⁹ —Ô kum onĩ me'õ. Ije amijo ibaja kunĩkôt ipumũn imã arê. Bãrãm mrãmri kubê me banhõ Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx. Gwaj 'ÿr gar omũ, ane.

³⁰ Nhym me arÿm krĩrax kurũm katon 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

³¹ Me 'ÿr bôx kêtri ne kôt ba djwÿnh arÿm kum,

—Ujarênh djwÿnh, gop anhõ kwÿ krê, ane.

³² Nhym arkum,

—Be, atemã inhõ kwÿ krên djàja ar aje mar kê, ane. Be, djãm mrãmri õ kwÿ krên'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metĩndjwÿnhmã àpêno õ kwÿ krên djà. Metĩndjwÿnhmã àpênh ar ba'ã ne arkum ane.

³³ Nãm arkum ane nhym ar arým abenmã kum,
 —Djã ne me'õ arým kum myjja'õ ngã nhym
 kukrê? ane.

³⁴ Nhym arkum,

—Be, kàjkwakam Metĩndjwýnh kute amrê pykamã
 ijanor arým ijã amim karõ. Kute idjãpênh djã'ã
 amim karõ kôt dja ba amijo iban arým inomã
 kumê. Be, idjãpênh jakam ikĩnho inhõ kwý
 krênkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã,
 “Atemã inhõ kwý krên djã”, anhÿrja. Nãm ã Jeju
 arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar amim, “Dja bàygogo'ã my-
 tyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam éo
 mõ”, anhÿr kêt. Be, ba ne ba ar amã, “Ar kãjmã
 akrãn me kute ikabêh mar prãmja pumũ. Me krãptĩ
 kute bàygogo pyrãk wã pumũ. Dja gar memã ijã
 ajarê nhym me arým tu amim imarkumrêx. Ja
 kadjy ne me mexkumrêx. Me mexkumrêx kute
 mrãmri ne bàygogo prý ngràn akakam ê kadjy
 mexja pyrãk.

³⁶ Dja gar on jakam memã arê nhym me amim
 ima ba arým ar amã o pãnh. Nhym kam me ikôt
 tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar
 arým akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar
 akĩnh? Kati. Me kute amrêbê memã arênhdjwý dja
 me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrêx kute bàygogo kre
 nhym ate me ja kute tũmrãm bàygogo djêja pumũ.
 Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrêx. Inhõ àpênh
 tũmmê dja gar aro'ã akĩnhkumrêx.

³⁷ Be, me memã kum, ‘Gêdja me'õ 'y kre nhym
 me'õ arým ê’, anhÿro ba. Be, ikabênja kônne me
 kabên ja dji.

38 Ar aje o atom ne êmã ne ba 'ỳr ar ajano. Amrêbê ne gar bàygogokam adjàpênh kêt. Me'õ kumrêx ne arỳm kam apên kam 'y krebato ba. Gar inhô me àpênh tùm kôt ajbir adjàpênh 'amỳ", ane. Ar kute memã 'ã ujarênhmã nhym me kute tu amim markumrêxmã ne Jeju ã kôt ba djwỳnhmã ane.

39 Nãm me'õ nire krĩraxbê Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkôt imã arênh mex, anhỹro tẽ. Nhym me krãptĩ kuman arỳm tu amim Jeju markumrêx.

40 Ne kam Jeju'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arỳm arek mekam ar ba. Ar ba nhym arỳm 'ã akati amãnhkrut apêx.

41 Nhym kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrêx.

42 Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arỳm ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, "Be, mrãmri ne Jejubê Bẽnjadwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytàr djwỳnhkumrêx." Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bẽnjadwỳr krao mex.

43 Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhym arỳm amũ ajte tẽ. Tẽn arỳm abatành djã, õ pykabê Garrêjakam bôx.

44 Jeju ta ne amrêbê memã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ ne abatànkh djàkam bõx nhym me kum rax jarẽnh got? Kati. Nãm me aprỳ, ane.

⁴⁵ Jeju abatànkh djàbê Garrêja jakam bõx.

Nhym kam me kum kabẽn mex jarẽ. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabẽn mex jarẽ. Me krãptĩ kute amikukràdjà tũm mar kadjy aben pydji djà nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ỳr tẽn 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne arỳm kam mekõt Jeju pumũ. Nhym mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx nhym me arỳm omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhym Jejudjwỳ kam bõx ne me'ỳr bõx. Nhym me kam kum kabẽn mex jarẽ.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngõ kajgoo uba kangõ nhipêx. Jeju bõx nhym onĩj Kapanakam me'õ bẽnjadjwỳr kra arỳm kanê.

⁴⁷ Nhym me arỳm bẽnjadjwỳrmã arẽn kum,

—Onĩj, Jeju arỳm Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhym kuman arỳm Kana'ỳr tẽn kam Jeju'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ỳr ga imã ikrao mex gê kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ỳr kum krà. Arỳm kra tyk 'ỳrkam ne mã 'ỳr kum krà.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtikumrêx. Ije mỳjja pumũnh kêt nhipêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mỳkam? ane.

⁴⁹ Nhym bẽnjadjwỳr Jejumã kum,

—Bẽnjadjwỳr, amibêx, tyk kêttri gu 'ỳr tẽn, ane.

⁵⁰ Nhyim kum,

—Aj mã. Arým ne akra tĩn ne, ane. Nhyim arým tu amim kabẽn markumrẽx ne arým 'yr tẽ. Amim kamnhĩxo tẽ.

⁵¹ Tẽ: nhyim kam arým 'ã akamàt. Nhyim akati nhyim ajte tẽ: nhyim õ àpênh ar arým kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhyim arkum,

—Nhỹnh ne myt nhỹ nhyim mexmo krax ne? ane. Nhyim kum,

—Amũja'ã myt akẽxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhyim amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tĩn”, anhỹr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrẽx. Õ kikrekam ar kunĩdjwý tu amim markumrẽx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tẽn Garrêjakam bõxkam ne ajte mýjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým bẽnjadwýr krao mex.

5

Ngô mýrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bẽnjadwýr krao mex. Nhyim kam onĩ krĩraxbê Djeruxarẽkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'yr. Nhyim Jeju arým 'yr tẽ. 'Yr tẽn kam arým 'yr bõx.

² Be, Djeruxarẽkam ne ngõ'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngõ'õ nõ. Mebê idjaer kabẽnkam ne me ngõmã Bexeda jarẽ. Ngõ bu'ã ne kikre kre kênh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt.

³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmẽ me mrãnh punumẽ me akrymẽ ikwã. Ngõ kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mỳjkõt ne ngõ amingrêk? Bir, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ne ngõ'ỳr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pỳnh. Nhym arỳm kõt ngõ amingrêk ne. Amingrêk nhym me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arỳm mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarẽ'ỳr bõx ne ngõ ja'ỳr bõx. Nhym me'õja me punu kõt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx.

⁶ Nhym arỳm omũn amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhym punuja kum,

—Be, ngõ kute amingrêkkam djãm inhõbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imẽ ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngõ'ỳr amibêx ne nhym arỳm me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be, kàjmã djan anhikwã djà krãn amỳn o tẽ, ane.

⁹ Nhym arỳm kabẽnme ro'ã mex ne ikwã djà krãn kumỳn o tẽ. Pi'òk ràràrkam, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhym mebê idjaer rũnh omũn kum kabẽn ne kum,

—E kum pi'òk ràràr ne ja. Djãm aje kam kukràdjà mar kêt ne ate anhikwã djà mỳn o tẽ? ane.

¹¹ Nhym aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djà krãn amỳn o tẽ”, anhỹr kôt ne ba arỳm inhikwã djà mỳn o tẽ, ane.

¹² Nhy m me kum,

—Mỳj me'õ ne amã, “Anhikwã djà krãn amỳn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane.

¹³ Nhy m, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhy m Jeju arỳm me katikôt mã tẽ nhy m arỳm omũnh kêt ne.

¹⁴ Nhy m kam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum katon kum,

—Ë, arỳm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhy m mỳjja'õ ajte ajo ajkê. Mỳjja punu kute apunu tũm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhy m arỳm mebê idjaer rũnh'ỳr tẽn memã arẽn memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rũnhmã amikôt amijarẽn.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók råràrkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rũnh kum kurêo ba. Ne kam arỳm abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhỹro ba.

¹⁷ Nhy m Jeju arỳm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ók råràrkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjapênh ar iba, ane.

¹⁸ Nhy m me arỳm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók råràrkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metĩndjwỳnho bãm ne raxo amiptàro ba, ane. Me abenmã anen arỳm we Metĩndjwỳnho ngryk ne kute Jeju bĩnmã kangrõnh tỳx ne.

¹⁹ Nhy m kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjâpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjâpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djâpênh ne ba omũn arỳm àpênh o idjâpênh. Ibãm djâpênh kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjâpêho ane.

²⁰ Be, mỳkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arỳm imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ĩ imã mỳjja pumũnh kêt ra:x kwỳ jakre ba arỳm ipêx ne. Dja mỳjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê.

²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyræk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arỳm ã meo ane nhym me arỳm akubyn tĩn.

²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarēnhdjwỳ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarēnh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarē”, ane.

²³ Be, mỳj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarēnh djwỳnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarē nhym me arỳm ijo bēnjadjwỳr ra:x ne. Dja me ijo bēnjadjwỳr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bēnjadjwỳr rax pyræk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarēnh djwỳnh mẽ. Be, djãm me kute imã ikajgo jarēnhkam kute Ibãmmã rax jarēnh got? Kati. Dja me imã irax jarēnh kêt ne arỳm Ibãmdjwỳmã rax jarēnh kêt. Ta ne ijano ba tē.

²⁴ Dja me tu amim ikabēn markumrêx ne tu amim kute ijanor djwỳnh markumrêx ne arỳm kunĩ Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarēnh kêtumrêx. Amrêbê ne

me ja Metĩndjwỳnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Ne kam arỳm jakam Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

²⁵ Dja me tyk ĩ ikabẽn ma. Ibê Metĩndjwỳnh Kraja ikabẽn ma. Ne kam me kute ikabẽn mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ã akati arỳm me bajo rãm ne ja. Arỳm ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

²⁶ Be, mỳj ne ikam kute ba memã ikabẽn nhym me akubyn tĩn? Bir Ibãmmẽ ije aben pyræk. Kam ne ba memã ikabẽn nhym me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjẽnho ba. Ibãm kabẽn kôt ne ba kudjwa itĩn ne ije mỳjja kunĩmã tĩn jangjẽnho iba.

²⁷ Ne Ibãm kabẽnkôt dja ba memã axwe pãnh jarẽnhdjwỳ. Arỳm ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabẽn man akubyn tĩn”, anhỳrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabẽn man akubyn kato.

²⁹ Me mex ne ukapřĩ dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwỳ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarẽnh kadjy dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipy-dji, idjãpẽn ne ikabẽn kêt. Ibãm kabẽn o ne ba ikabẽn. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarẽ. Djãm ije amidjwỳnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabẽnkôt ije katàt me axwemã ikatorn kam pãnh jarẽnhkumrẽx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarẽ? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarẽ ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabẽn kajgo”, ane.

³² Nhym be, kati. Me'õdjwý ne ikukãm ijã me amã ujarẽnhkumrẽx. Katàt me amã ijã ujarẽnhkumrẽx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ýr me akwý jano. Nhym me Djuão'ýr bôx ne kukij. Nhym arým katàt me amã ijã ujarẽnhkumrẽx ga me arým ama.

³⁴ Be, djãm kute kabẽno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarẽ? Kati. Pykakam me'õ kute kabẽno Ibãm jakrenh kêt. Be, mýj kadjy ne ba me amã Djuão jarẽ? Bir, me aje amijã Djuão kabẽn markumrẽx nhym Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arẽ.

³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpôk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabẽn mex jarẽho ba. Ga me ren tu amim kabẽn markumrẽx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arẽho bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akĩnh 'ikrãn ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjãpênh djã jarẽnhja dja ga inomã amẽ”, anhýr ne kute prĩne imã 'ã karõ ba arým kôt idjãpênh iba. Ba mýjja pumũnh kêt nhipêxo iba ga me arým omũ. Idjãpênh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumũnhkam ren arým mrãmri iraxmã akatorkumrẽx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorkumrẽx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarẽ. Djãm me aje õkre mar ne ã pumũnh got? Arkati.

³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabẽn mar prãm ne ren tu amim imarkumrẽx. Nhym be, kati. Ibãm

kute ijanor djwỳnh ta ne arỳm mã amã ijã ajarẽ ga me aje amim kabẽn 'amỳnh kêt ne mar prãm kêt.

³⁹ Goja prĩne Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arẽnho iban Metĩndjwỳnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhỹro aba. Me aje amim anhỹrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'òk tãmkam ne Metĩndjwỳnh ba ijã ajarẽ.

⁴⁰ Nãm te pi'òkkam ijã ajarẽ ga me ikôt abikamẽn kêt. Ga me ren Metĩndjwỳnhkôt atĩn kadjy ren ikôt ajkamẽ. Nhym be, kati. Me aje ikôt abikamẽn prãm kêt kumrẽx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrẽx”, anhỹrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mỳkam? Bir, me amã kàjkwakam Metĩndjwỳnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arỳm ije me amar.

⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awỳr bôx ga me aje amim imar kêt. Me'õ kàtàm ta dja tẽn me awỳr bôx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arỳm tu amim markumrẽx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibẽn gê me imã irax jarẽ”, anhỹro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwỳnhmãbit amijarẽ gê ta ijo rax”, anhỹr kêt kumrẽx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhỹro abakam aje amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêt kumrẽx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarẽ? Kati. Ga me akukãmãre Mòjdjê kanàrràm ar amijo aba. Ta ne arỳm Metĩndjwỳnhmã me ajaxwe jarẽnho dja.

⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mòjdjê kabẽn markumrẽx? Kati. Ga me ren tu amim Mòjdjê kabẽn markumrẽx ne ren badjwỳ tu

amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'ók no'ók. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhyim be, kati. Me aje amim Môjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwý ikabên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'ók ràràrkam kute me'õ punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwýo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arým amũ tẽ. Tẽ:n kam arým imôtibê Garrêja nhikjê mã rê. Imôti nhidji 'ôdjwýbê Xiberij.

² Nhyim kam me krãptĩ kôt mõi. Ôbê Jeju kute mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx nhyim me kute omũnhkam ne me kôt mõi. Nãm me punu krãptĩo mex nhyim me omũn arým kôt mõi.

³ Kôt mõi nhyim Jejumê kôt ba djwýnh ar me kukãm mõi. Mõi:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽ:n arým kam nhỹ.

⁴ Be, arým ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akatija bõx 'ýr. Me kute Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne arým õ akati 'ýr.

⁵ Ar krãnh'ã nhỹ nhyim kam Jeju amipãnh rĩt. Nhyim nĩnh me krãptĩ: kôt mõi nhyim me omũ. Ne kam Piripimã kum,

–Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwý kwý by? ane.

⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prĩne amikukãm amimar. Be,

m̀y`kam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrẽx jabej ne kukij.

⁷ Nãm kukij nhym Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhõ pi'ôk kaprĩ'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ôk kaprĩ jao ren me kadjy djwý by nhym ren me krãptĩ abenmã kokjêr kryre nhym ren me krãptĩ:'ã djwý kêt, ane.

⁸ Nhym Jejukôt ba djwýnh 'ôdjwýja nhidjibê ãngre. Ximão Pedrumẽ ar axikôt apôx. ãngreja kum,

⁹ —Ota jakam me'õ bôktire nhõ djwýmẽ tep-prãremẽ. Xewadao djwý nhipêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhym be, me krãptĩ. Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ar memã arẽ gê me nhỹ, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhym ar arým memã arẽ. Nhym me arým bõrekam nhỹ. Me krãptĩ: kubê 5.000 ne me nhỹ.

¹¹ Nhym kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. O kum amikĩnh jarẽn arým kôt ba djwýnhmã kungã. Nhym ar me krãptĩmã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

¹² Nhym me õ kwý krẽ:n arým ajne. Nhym Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

—Dja gar djwý janhy karwà. O bikẽnh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhym kam ar karwàn kaxnokai pýnh djari kam kungij. Nhym kam kaxnokai bẽ 12 ipu. Be, xewadao djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kàtàm ne ja.

14 Nhyṃ me arỳṃ kute mỳjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnḥ djwỳnh ja ne me amrêbê arẽ. Me memã kum, “Dja pykamã bôx”, anhỹro ba. Be, kôt ne Jeju arỳṃ jakam bôxkumrẽx, ane.

15 Nhyṃ Jeju arỳṃ me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhyṃ ren me tu ijo tỳṃ ne ijã bẽnjadjwỳr rax mẽ. Djãm on pykakam memã inhỹr prãm got? ane. Ne kam arỳṃ mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

16 Nhyṃ kam arỳṃ para. Nhyṃ kôt ba djwỳnh tẽn arỳṃ imôti'ỳr ruw.

17 Ne kam arỳṃ kà'òkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmã krĩraxbê Kapana'ỳr mõrmã ar arỳṃ nox ne. 'Ỳr mõi: nhyṃ ar'ã arỳṃ akamàt ne. Nhyṃ kraxje Jeju ar'ỳr bôx kêt rã'ã.

18 Ar mõi: nhyṃ arỳṃ kôk 'itỳx wabê nhyṃ kam ngô amijapĩn tỳx ne.

19 Nhyṃ ar ngô rẽnho mõi arỳṃ ajbubê tỳṃ ne. Ar mõi'ã arỳṃ kirometubê 5 apêx. Nhyṃ Jeju nĩnh arkôt tu ngô'ã tẽ nhyṃ ar omũ. Nhyṃ arỳṃ aro rãm ne ja nhyṃ ar arỳṃ tĩn prãm ne.

20 Nhyṃ arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽ, ane.

21 Nhyṃ ar kabẽn man arỳṃ kĩnh ne. Ne kum,

—Amrẽ ar ikôt kãmã wadjà, ane. Nhyṃ arỳṃ wadjàn nhỹ. Nhyṃ yrmẽ ro'ã ar arỳṃ akàx nhikjê'ỳr bôx. Kapanakam ar bôx.

22 Jeju ar akàx nhikjêkam bôx nhyṃ arỳṃ ar'ã akati. Nhyṃ kam amũ akàx nhikjêbê me te ar õ

kà jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwỳ krënja ne te ar õ kà jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kà pydjibit nõ nhym ar o mõ. Kõt ba djwỳnhbit mã o mõ nhym Jeju arkõt kàkam ÿr kêt. Nãm me krãptĩ te ar õ kà jabejn kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arỳm ar'ỳr mõ. Me kà kwỳkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'ỳr nox ne mõ. Be, nhỹnh kà ja'õkam ne me mõ? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'õkam ne me mõ. Xiberijkam kà kwỳ arỳm me ku'ê djà'ãnh mõ. Bẽnjadwỳr djwỳnh kute Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽnh nhym me kute djwỳ krën djà'ãnh ne arỳm kà mõ. Kà kwỳ jamã ne me wadjàn amũ kõt mõ. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ỳr mõ.

Kute amijã djwỳ jakren 'ã ujarẽnh.

²⁵ Ỳr mõ:n kam imõtĩ nhikjêmã bõx. Bõx ne abej ne arỳm kum kato. Jejumã katon arỳm kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, tõ nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam bõx? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Be, mỳkam ne ga me ijabej mõ? Djãm amũja'ã ije mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arỳm me aje kõt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mõ? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwỳ krën ne me ajajnekam ne ga me ijabej mõ. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

²⁷ Kwārĩk wãnh djwỳkõtbit ajamak bẽn kêt. Tãm dja akuno. Nhym be, atemã mỳjja kute djwỳ pyræk. Jakõt dja ga me ajamak bẽn. Tãm ne mex rã'ã nhym ô'ã me Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã

ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karõ. Kabẽnkõt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwỳnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãmđji, ane.

²⁸ Nhyim me kum,

—Be, mỳj dja ba me Metĩndjwỳnhmã idjapênh o nhyim arỳm kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhyim,

—Metĩndjwỳnh ne ijano ba tẽ. Kõt dja ga tu amim imarkumrẽx. Kum adjapênh ne ja. Dja ga me ã ane nhyim arỳm kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Goja mỳjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrẽx.

³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwỳbê mỳj ne ja krẽ. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'òk no'òk ne kamã memã kum, “Me kute krẽn kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwỳ ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhyim amijã djwỳkumrẽx jakren memã kum,

—Be, Mòjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwỳ nhõr kêt. Nhyim be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwỳkumrẽx nhõr. Me'õ ne arỳm kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhyim me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwỳnh kute me amã atemã djwỳkumrẽx nhõr, anhỳr. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhym me kum,
—Běnjadjwÿr djwÿnh, goja mã me imã djwÿ ja
nhõro nhÿ, ane.

³⁵ Nhym Jeju memã kum,
—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwÿ pyræk.
Ba ne ba ije memã tĭn jangjĕnh nhym me tĭn ne
ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamĕn
arÿm kĭnhkumrĕx rã'ã kute mrãmri ne me arÿm
kum prãm kĕtkam kĭnh pyræk. Dja me tu amim
imarkumrĕx ne arÿm kĭnhkumrĕx rã'ã kute mrãmri
ne me arÿm kum kôr kĕtkam kĭnh pyræk.

³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrĕx got?
Kati. Ba ne ba arÿm me amã, “Nã gãm me te
ipumĭn amim imar kĕt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunĭ
dja me tu amim imarkumrĕx ne arÿm mã ikôt
ajkamĕ. Ba kam me'õ kanga kĕtkumrĕx.

³⁸ Mÿkam dja ba me'õ kanga kĕtkumrĕx? Bir,
Ibãm kute me'ã imã karõ kôt dja ba me'õ kanga
kĕt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kôt ne ba
kàjkwa kurĭm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute
ijanor djwÿnh kabĕn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwÿnh ta ne ijã amim karõn
amim, “Be, ije kadjy memã amak bõnhja dja ikra
mã meo ban 'õo biknor kĕt nhym me akubyn tĭn
ne. Pykakam me kunĭ kute aminhinomã amimĕnh
djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tĭn”,
ane.

⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwÿnh ajte ijã amim
karõn amim, “Me kute ikra pumĭnh ne tu amim
markumrĕxja dja me kunĭ ikôt tĭn ne ar ba rã'ã:
rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja.
Pykakam me kunĭ kute aminhinomã amimĕnh

djà nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tñn, ane.

⁴¹ Nhyam kam mebê idjaer rñnh arým kàxã kabên kumex ne arê. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurũm djwý”, anhỹrkam ne me kabên kumex jarê.

⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumũnh tũm. Nhyam amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhỹro ba. Kati:. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyam Jeju me kabên man memã kum,

—Kwãrĩk wãnh ikàxã akabên kumex ne arênh kêt.

⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikõt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikõt ajkamê. Mã ikõt ajkamê ba arým akubyn meo tñn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja ba akubyn meo tñn.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh memã kum,

“Metĩndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyam me arým kabên markumrêx”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhỹr ne 'ã pi'ók no'ók kõt mýj xê dja mã ikõt ajkamê? Bir, Ibãm kute memã kabên jarênh nhyam me arým kute kabên markumrêx. Me kute mýjja'ã kute kabên jarênhja markumrêx. Me ja dja me mã ikõt amijo bikamênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me'õ ne arým Ibãm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũn

arým kurũm tẽn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumũ.

⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrẽx arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tĩn jangij nhym me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mýj ne ja ku nhym mebêngêt tũmràm me kupa.

⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarẽnhja ne kubê kàjkwa kurũm djwý. Dja me kukun tyk kêt.

⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba memã tĩn jangij. Dja me djwý ja krẽn Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã õrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tĩn kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhym kam mebê idjaer rũnh arým kabẽno aben japan abenmã kum,

—Je tõ, mýj dja memã aminhĩ nhõr on nhym me ajmã krẽnja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ĩkumrẽx krẽnmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrẽxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute ĩ krẽn jakren 'ã me kute kamrõo kõm jakre. 'Ã ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krẽn kêt ne ikamrõo akõm kêt ne kam atĩnkumrẽx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁵⁴ Me kute inhĩ krẽn ne ikamrõo kõm ne me mrãmri Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djà nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn.

55 Mrãmri ne inhîbê djwỳ ne ikamrôbê me kôm djà.

56 Me kute inhî kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamỳnh tỳx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba.

57 Mrãmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrêx. Nhyim me kute inhî kurdjwỳ dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

58 Ije amã atemã djwỳ jarênh ja ne kàjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwỳbé mỳj ne ja pyræk? Kati. Nãm me te mỳj ne ja ku nhyim mebêngêt arỳm me kupa. Nhyim be, ate dja me atemã djwỳ ja kun arỳm Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

59 Mebê idjaer bikprõnh djàkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djàkam.

60 Kute memã aminhĩ'ã djwỳ jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt baja krãptĩ arỳm amim,
—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

61 Nhyim Jeju ta arỳm me kuman memã kum,
—Ba arỳm me amã atemã djwỳ jarê ga me aje amim imar kêt ne arỳm apijàm ne.

62 Dja ba ã ikrĩ djà tũmmã wabi ga me idjábirkôt ipumũ. Mỳj dja ga me arỳm kam nê?

63 Be, atemã kàjkwakam ikabên kukràdjà ne ba me amã arê. Metĩndjwỳnh Karõ kute meo bakam-bit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwỳnho kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metĩndjwỳnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban

memã tĩn jangij nhym me Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrẽx? Kati. Me akwỳ ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mỳj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrêbê mỳjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apỳnh me ĩ djàri kute amim mar kêtja arỳm kute me mar. Djudadjwỳ dja ĩ kurê djwỳnhmã Jeju kanga. Nhym arỳm kute adjwỳnhdjwỳ mar. Kukãm kute mar.

⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwỳ ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arỳm me amã, “Djãm me ga dja ga me ikõt ajkamẽ? Kati. Ibãm kute memã amak bônkhambit dja me mã ikõt ajkamẽ.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhym kam me kõt baja krãptĩ arỳm kubê amijo akẽx ne aje kõt ba kêt.

⁶⁷ Nhym kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwỳ dja gar ikanga? ane.

⁶⁸ Nhym ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabẽno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarẽnh ar aba. Metĩndjwỳnhkõt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarẽnh ar aba.

⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwỳnh Kra. Metĩndjwỳnh tĩnkumrẽx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx.

⁷⁰ Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytarkumrẽx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrẽx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ àpênh, ane.

⁷¹ Djuda'ã ne kabën. Djuda Ikadji. Ximão 'ødjwỳ kute irja. Dja ï kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarêkam me krãptĩmã 'ã ujarênh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mỳkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam.

² Nhym kam arỳm Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati 'ỳr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjã mar kadjy bõ mjỳrkam krĩ djà nhõ akati 'ỳr.

³ Nhym kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,
—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ỳr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwýnh adjapênh kõt apumũ.

⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mỳjja pumũnh kêt nhipêx jabej goja pyka kunĩkõt me kunĩmã amijo amirĩt, ane.

⁵ Be, nãm ar te Jejumẽ axikõt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhym Jeju arỳm arkum,
—Je djãm kraxje me kute ijo tỳm djà nhõ akati iwỳr bõx kêtjakam gar kam imã arẽ? Kati. Ar gajbit akati kunĩkõt ar adjumar mex rã'ã.

⁷ Nhỹnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhym be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx.

⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krãptĩ kute aben pydji djà'ỳr mõ. Inhõ akati iwỳr bõx kêt rã'akam 'ỳr itẽm prãm kêt.

⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhyim kam kamy ar arým tẽ. Nhyim ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djà 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n arým 'ÿr bõx.

¹¹ Nhyim arým 'ã me kute aben pydji djà nhõ akati bõx nhyim mebê idjaer rũnh arým abej ne memã kum, “Nhÿnh ne Jeju dja”? ane. Nhyim me “Kon”, ane.

¹² Nhyim me me kàxã abenmã Jeju jarẽho kumex. Me kwỳ ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrẽx”, ane.

Nhyim me kwỳ arĩk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane.

¹³ Nhyim be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarẽho amirĩt kêt ne. Mebê idjaer rũnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarẽho amirĩt kêt ne.

¹⁴ Nhyim kam arým me kute aben pydji djà nhõ akati nhõkre djà kôt Jeju arým Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ÿr tẽn wadjàn kam arým memã kukràdjà jarẽho dja.

¹⁵ Nhyim kam mebê idjaer rũnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'òk jarẽnh tũm got ã me kukràdjà jarẽnh mexo ane?

¹⁶ Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjà ne ba me amã arẽho iba? Kati. Kute ijanor djwỳnh kukràdjà ne ba me amã arẽho iba.

¹⁷ Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjà jarẽnhmo krax djwỳnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjà jarẽnhmo krax djwỳnh?

Kati. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne kute arēnhmo krax ba kam kôt me amã arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej ama.

¹⁸ Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarēn memã amijo adjàmra ar aba. Nhym be, kati. Kute ijanor djwỳnh ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katàt ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhĩ kētkumrēx.

¹⁹ Me bakukãmãre Mõjdjê kute me amã Metĩndjwỳnh kukràdjà jarēnhja djã ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjà kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mỳkam? ane.

²⁰ Nhym me kum,

—Je tô nhỳnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhym Jeju arỳm memã kum,

—Be, ba amrēbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mỳjja marmã ikam ano tyn akumex.

²²⁻²³ Nã bãm pi'òk ràràrkam me'õo mex ga me arĩk ijã abenmã kum,

—Pi'òk ràràrkam ne apê. Axwekumrēx, anhỹro aban arỳm ikam angryk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjàpēnh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarē? Kati. Me gadjwỳ ne ga me pi'òk ràràrkam adjàpēnh aba. Mõjdjê ne me amã me my nhinhu kà rēnh jarē. Djãm ta ne kumrēx arē? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrēx ne ar arē. Ga me kam aje katàt Mõjdjê kukràdjà kôt amijo aba kadjy pi'òk ràràrkam adjàpēnh ne me my kà rēnho aba. Mỳkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarē? Ije kam prĩne me'õ punuo

mexkam imã ijaxwe jarë. Ga me ren imã ijaxwe jarënh kêt.

²⁴ Kwārīk wānh ga me arīk me axwe kêt'ã axwe janhōr kêt. Dja ga me mrāmri me axwekumrëxkôt memã ajapôxkumrëx ne kam arým katât memã axwe jarënhkumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhym kam Djeruxarëkam me ar ba tũm kwỳ Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrāmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba?

²⁶ Nhym kam kum me uma kêt ne memã kabën ne. Nhym me arým kutã kute kum mỳjja'õ jarënh prãm kêtumrëx. Bãrãm me rũnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhō Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrên kabën maro dja.

²⁷ Tô nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrëx. Nhym be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omũnh. Kôt ne gu me arým Jeju 'ëxnhĩmã bakato. Nãm me kwỳ ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhym kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhō kikretikam memã kukràdjà jarënho ãmkam kàj bê memã kum,

—Be, mrāmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itēm ne ibôx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabën kôt amrë tē? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrāmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt.

²⁹ Nhym be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrë kurũm tēn bôx, ane.

30 Nhyṁ kam me bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tÿm'ã myt bôx kêt rã'ãkam ne me te: o ane.

31 Nhyṁ me kwÿ krãptĩ arÿm tu amim markumrêx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arÿm mÿjja pumÿnh kêt krãptĩ nhipêx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'ôdjwÿ bôx ne kute àpênh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

32 Me rÿnh kàxã ne me ã abenmã anhÿro ku'ê nhyṁ mebê pardjêumẽ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr arÿm me kuma. Me kuman arÿm Jeju'ÿr me krãkamngônḥ kwÿ jano. Me kute pa 'amÿnhmã ne me me ano.

33 Nhyṁ kam Jeju arÿm memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arÿm 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arÿm kute ijanor djwÿnh'ÿr tẽ.

34 Ga me kam arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ÿr te abôx prãmje, ane.

35 Nhyṁ mebê idjaer rÿnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apÿnh me bajtem ba djàkam me bimànḥ tÿm'ÿr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjà jarënhmã?

36 Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ÿr te abôx prãmje”, anhÿr. Mÿj gédja kam nẽ? ane.

37 Nhyṁ kam me kute amikukràdjà kôt amijo mõr ne kute 'ã aminhinomã amimënh nhõ akati arÿm bôx. Akati raxja bôx. Me kukãmãre

kukràdjà kôt me kute bô mjýrkam krî'ã aminhi-nomã amimênh kadjy akati ne arým bôx. Nhym Jeju arým kàjmã djan memã kum,

—Me ajõ ar amã kôr jabej amrê iwýr tèn ikõ.

³⁸ Me kute tu amim imarkumrêxja gêdja ã me kadjwýnhbê ngô kute meo tînja mã mekam apôx. Me bakukãmãre kute pi'ôkkam memã arênh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metîndjwýnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh Karõ arým me'ýr bôx ne meo ba. Djãm arým ne meo ba? Kati. Metîndjwýnh kute memã Karõ janor djwýnhrà m ne Jeju memã ane. Dja Metîndjwýnh amiwýr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhym bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptî kute kabênja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhym me kwý Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhym me kwý arîk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djà ne pykabê Garrêja.

⁴² Nhym be, me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx krîbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Bênjadjwýr rax Dawi jabatãnh djakam ne Kritu abatãnh djà. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'ôkkam arê. Nhym be, kati. Djãm

Jejubê Běnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatành, ane.

⁴³ Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kaběn jadjwÿr kêt.

⁴⁴ Nhyim me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

⁴⁵ Nhyim kam me krâkamngônh kikreti nêje ku'êja me rÿnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô běnjadjwÿrmẽ mebê pardjêu'ÿr bôx. Nhyim kam me rÿnh me krâkamngônhmã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nhyim me krâkamngônh memã kum,

—Djãm me'ô pykakam kaběn mexo kute tãmwã pyrâk? Kati. Nãm prïne kaběn mexo kute katât me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

⁴⁷ Nhyim mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arÿm ne me gadjwÿ me anoo akno?

⁴⁸ Ë, ba me amã arẽ. Djãm me irax'ô, nâr me ibê pardjêu'ô ije amim tãmwã mar got? Kati.

⁴⁹ Be, djãm me kâtãmwã kute Môjdjê kukràdjà mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjà mar kêt kam dja Metÿndjwÿnh arÿm me kanga, ane.

⁵⁰ Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ÿr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'ô. Nãm arÿm memã kum,

⁵¹ —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarẽ? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarēnh kêt kam gu me arÿm 'ã axwe nhôro nhÿ, me bakukràdjà kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhÿ, ane.

⁵² Nhyim me arĩk kum,

—Djãm gadjwỳ pykabê Garrêjakam ajabatànħ djà ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'ôkkam ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênħ djwỳnh'ô Garrêjakam abatànħ kêt-kumrêx. Dja ga amim pi'ôk jarên arỳm kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'ôk jarên amã, anê.

⁵³ Nhyam kam me kunĩ ajmàn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'ô nire kute me'ôbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arỳm krãnhbê Oriwêre 'ỳr tẽ. Tẽ:n arỳm 'ỳr bôx nhyam 'ã akamàt nhyam nõ. Nõ: nhyam arỳm ôkrên'ãnh kã.

² Nhyam kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn kam bôx. Nhyam kam me kunĩ ajte 'ỳr bôx nhyam arỳm nhỹ. Nhỹn arỳm memã kukràdjã jarênho nhỹ.

³ Nhyam kam me arỳm Jeju'ỳr me 'ô nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arỳm ne mjên ne kam ajte me'ôbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. Nhyam me arỳm omũn o tỹm ne pa 'amỳn Jeju'ỳr o bôx.

⁴ Ne kum,

—Ë, ujarênħ djwỳnh. Be, me'ô nire ja arỳm mjên ne arỳm me'ô myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omũn aro tỹm ne arỳm awỳr o bôx.

⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Mõjdjê arỳm memã arẽ. Kute me bakukràdjã jarênħkam Mõjdjê arỳm 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽnõ titik ne abĩ gê ty, ane. Be, gadjwỳ ar imã axwe pãnh'ô jarê bar kuma. Mỳj gêdjã bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mỳj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjà kupa'ã mỳjja jarēnh jabej nhym me arỳm kôt kum axwe jarē. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhym Jeju ate idjao nhỹn arek ikrao pyka no'ôko nhỹ.

⁷ Nhym me mã kum tãmja jarē nhym arek pyka no'ôko nhỹ. Nhym kam kàjmã djan memã kum,
—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêtumrēx jabej ga akumrēx kēn'õ byn o titik ne abĩ, ane.

⁸ Nãm anen ajte nhỹ, pyka no'ôko nhỹ.

⁹ Nhym me arỳm amima:ro djan amijaxwedjwỳ ma. Ne kam arỳm pijàm ne mã apôxo dja. Me abatànhja kumrēx ne me kato. Nhym mekôt me abatành nydjwỳ apôxo dja. Nhym ajbir abatành nyre meo ino ren kato. Arỳm ne me kunĩ apêx. Nhym kam Jeju arỳm ate nhỹ nhym niredjwỳ arỳm ate dja.

¹⁰ Nhym kàjmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,
—Me'õ nire, nhỹnh ne me kute amã ajaxwe jarēnhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kēno atitik prãm kêtumrēx? ane.

¹¹ Nhym kum,
—Ã bēnjadjwỳr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhym kum,
—Badjwỳ. Ajaxwe pãnh ije kēno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwārĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhym kam Jeju ajte memã kum,
—Be, apỹnh me ba djà kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã

pry kurwỳ djà pyràk. Ga, me kurwỳ djà kute akamàtkam memã pry kurwỳ nhym me kute akamàtkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwỳ dja me tu amim imarkumrẽx ne arỳm katàt amijo ba. Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwỳ ne me kute mỳjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwỳ djà pyràk. Dja me tu amim imarkumrẽx ne arỳm katàt amijo ban kam arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhym mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'õ akôt kabẽn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarẽnho aba nhym me'õ kute akôt kabẽn djir kêt. Ba me kam arỳm amã akabẽn kajgo jarẽ. Akabẽn kajgo nhym me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhym memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarẽnhkam ije memã amijarẽnh kajgo kêt. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne ijano ba amrẽ kabẽn kôt tẽ. Be, 'ỳr dja ba akubyn tẽ. Ja ne ije markumrẽx. Kam ikabẽn kajgo kêt. Nhym be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhỹnhja kurũm ne ba itẽmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'ãm itẽmdjwỳ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwỳnho kĩnh prãm ne aje memã axwe jarẽnho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwỳnho kĩnh prãm ne memã axwe jarẽnh got? Kati.

¹⁶ Godja ba memã axwe jarẽnh jabej arỳm katàt memã arẽnhkumrẽx. Djãm ipydji dja ba arẽ? Kati. Ibãm kute ijanor djwỳnhmẽ dja bar axikôt ikabẽn

ne memã axwe jarẽ. Kam ne ije katàt memã axwe jarẽnhkumrẽx.

¹⁷ Nhyim be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjà'ã pi'òk no'òkdjwý. Me akukràdjàja kòt ba ije Ibãmmẽ axikòt memã amijarẽho iba. Me akukràdjà jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omũnhkòt kute axikòt me arẽnh nhyim me kunĩ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arẽnhkumrẽx”, anhỹrmã. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kòt ne ba Ibãmmẽ ã me amã amijarẽho ane. Ba ije me amã amijarẽnh. Nhyim Ibãm kute ijanor djwýnh ikòt kute me amã ijarẽnh. Ba Ibãmmẽ ar ije axikòt me amã amijarẽnhkam ne ga me ren me akukràdjà kòt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarẽnhkumrẽx”, ane. Ba Ibãmmẽ ar ije axikòt me amã amijarẽnhkam dja ga me ar ikabén katàtjamã akaton ama. Me akukràdjà'ã pi'òk no'òk kòt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyim me arým kum,
—Tô nhỹnh ne abãmja? ane.

Nhyim memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwý mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwý ma. Nhyim be, kati. Aje mar kêt, ane.

²⁰ Be, Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me kute Metĩndjwýnhmã pi'òk kaprĩo atom djàkam ne Jeju ã memã ane. Nhyim me'õ kute o tỹm ne pa 'amýnh kêtumrẽx. Pa 'amýnh'ã myt bõx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyim kam ajte memã kum,

—Dja ba ã mã tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhyim kam Metĩndjwýnh me amã

ajaxwe jarēnh rã'ã. Mũm itēm̃mã 'ỳr ikràja dja ga me te ikôt 'ỳr atēm ne 'ỳr abôx prãmje, ane.

²² Nhym mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô mỳj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arỳm te ijabej, anhỹrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhym be, ba ne ba kỳjrũm kàjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mỳjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mỳjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mỳjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhym Metĩndjwỳnh amã ajaxwe jarēnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arỳm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arỳm ty nhym Metĩndjwỳnh me amã ajaxwe jarēnh rã'ã, ane.

²⁵ Nhym me kum,

—Bir, mỳj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarēnhkumrẽx, ba me ama, ane.

Nhym Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarēnho iba. Nã bãm me amã,

²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarēn ajte me amã pãnh jarē. Be, ijanor djwỳnh kute katàt kabēn jarēnhkôt ne ba me kunĩmã arēnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwỳnh”, anhỹrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarēnhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhym kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kÿjrũm inhô. Kam dja ga me arÿm ima. Ba ije amikabênkôt amijo iba kêt kumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arênhô iba. Ja dja ga me aje kÿjrũm inhôrkam ama.

²⁹ Kute ijanor djwÿnh ne imê amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mÿkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjàpênh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arÿm tu amim markumrêx.

Abraão tãmdjwÿ'ã ujarênh.

³¹ Nhym kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arÿm me abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

³² Ne kam arÿm mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katàtkumrêx”, anhÿro aba. Ne kam ikabên katàtkumrêxmã akato ba kam arÿm me apytà. Me'ôja kute me apa 'amÿnh ga me kum adjàpênh kajgoo abaja ba kubê me apytà. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhô bënjadjwÿr'ã memã ane.

³³ Nhym ajte me kwÿ kum,

—Tô nhÿnh ne kam me'ô kute me ipa 'amÿnh ba me kum idjàpênh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tãmdjwÿ. Nhym kam me'ô kute me ipa 'amÿnh kêt kumrêx. Mÿkam ne ga,

—Ba me'ôbê me apytà? ane.

³⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwÿnhja arÿm kute me apa 'amÿnh ga me arÿm kum adjàpênh kajgokumrêx.

³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ àpênh djwÿnh djãm kubê õ àpênhkam kum àpênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ï atemã me'õmã apê. Nhym be, kam me'õ krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne.

³⁶ Ba ibê Metĩndjwÿnh Kra rã'ãkam ibê me apytâr djwÿnh. Me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytâr djwÿnh. Dja ba me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tàmdjwÿ, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tàmdjwÿ ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtikumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã.

³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mÿjja pumÿnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhym me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãookumrêx, ane.

Nhym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tàmdjwÿkumrêx ne ren Abraão djàpênh kôt adjàpênh ar aba.

⁴⁰ Nhym be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwÿnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati.

⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjàpênh mex. Nhym be, kati. Atemã me anhingêt djàpênh kôt ne ga me atemã adjàpênh ar aba.

Nhym me kum,
 —Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwỳr?
 Kati. Be, me Ibãm djwỳnh pydji. Kàjkwakam
 Metĩndjwỳnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmđjwỳ jarěnh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metĩndjwỳnho
 Abãm ne ren amã ijabê. Be, mỳkam? Bir, kàjkwakam
 Metĩndjwỳnh kurũm ne ba tẽn bôx. Be, djãm ba ne
 ba tẽn? Kati. Tãm ne ijano ba amrẽ tẽn. Kam ga me
 ren amã ijabê.

⁴³ Be, mỳkam ne ga me aje ikabẽn mar kêt? Bir,
 me ajamakkre kêt prãmkam.

⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba.
 Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã
 ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par
 djwỳnh. Ta kabẽn katàt kêt kam kute Metĩndjwỳnh
 kabẽn katàt 'amỳnh tỳx kêt ne kôt kute amijo
 ba kêt. Ta 'êxnhĩ kôt memã 'êx ba. Mrãmri
 'êxnhĩkumrẽxkam kubê me 'êxnhĩ ngingêt.

⁴⁵ Kubê me 'êxnhĩ ngingêtkam ba te me amã katàt
 ikabẽn jarěnhkumrẽx ga me aje amim imar kêt.

⁴⁶ Be, mỳj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri
 ijaxwe'õmã akator kumrẽx? Kati. Ga me te: aje
 ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mỳkam
 ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt
 Metĩndjwỳnh kabẽn jarěnhkumrẽx ga me aje imar
 kêt. Be, mỳkam?

⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwỳnh kra ne ren
 amim kabẽn markumrẽx. Nhym be, kati. Me abê
 Metĩndjwỳnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabẽn
 mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rûnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhym mebê idjaer rûnh arîk kum,

—Be, abê pykabê Xamarijka me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba.

⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar.

⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ÿr bôx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhym mebê idjaer rûnh kum,

—Tô nhÿnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arým aben kukãm ty. Tô nhÿnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba.

⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ar arým ty. Mÿj me'õ rax ne ga arîk o amiptàrn 'ã amimênhõ dja? ane.

⁵⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Ne ba ren arîk amijã me'õ rax mên ren mrãmri ikajgo. Nhym be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênhkumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwÿnh”, anhÿr kajgoo aban

⁵⁵ aje mar kêtumrêx. Nhym be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhĩ ne ren me amã, “Ije

mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhym be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo iban ijêxnhĩ kêt.

⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,
—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhym Jeju memã kum,
—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêtri ne ba ar iba tũm, ane.

⁵⁹ Nhym me arým kên kwỳ jamỳ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhym Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjàkamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhym arým me'õ no rã nhỹ. Adjàkamã ne me'õ no rã. Nãm nhỹ nhym arým omũ.

² Nhym kôt ba djwỳnhdjwỳ omũn Jeju kukij ne kum,

—Ujarênh djwỳnh, mỳkam ne me'õja adjàkamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjàkamã no rã? Nàr nãmẽ bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mỳj ne kam kute? ane.

³ Nhym arkum,
—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwỳnh kute no rãkam àpênh nhym me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjapênh prãmikumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyræk. Kute ijanor

djwýnh kute idjàpênh'ã imã karõ kôt idjàpênh prãmkuvrẽx. Adjým, dja me ï ijo bikênhô tẽn ibĩ ba te idjàpênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam te àpênh prãm pyràk.

⁵ Pykakam me axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwý djà pyràk. Ga, me kute akamàtkam memã pry kurwý nhym me katàt baja pumũ. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabên jarẽ nhym me arým kôt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumvrẽx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptôn kam o ajrên arým o me'õ no rãja no dji. Ne kam kum,

⁷ –'Yr tẽn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabênkam ne me ren ngômã, kute anor jarẽ. Nãm kum ane nhym arým 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arým no mex ne. No mex ne kam ũrkwã'yr tẽn arým 'yr bôx.

⁸ Nhym ũrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

–Djãm tãmwã ne amijo à'wýro krĩ? ane.

⁹ Nhym me kwý memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhym me kwý memã kum,

–Kon, kute tãmwã pyràk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,

–Tô mýj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

–Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arým o ino dji. Ino djyn arým imã, “'Yr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkuvrẽx, ane.

12 Nhyṁ me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhyṁ memã kum, “Kon”, ane.

13 Nhyṁ kam me arỳm mebê pardjêu'ỳr o bôx.
Me'ỳr me'õ no rãn arỳm no mexjao bôx.

14 Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'òk ràràrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex.

15 Nãm me mebê pardjêu'ỳr o bôx nhyṁ me ajte kukij ne kum,

—Mỳj ne ga arīt mex kady nẽ? ane.

Nhyṁ memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino dgy ba ku'õn arỳm ino mex ne irīt mexkumrêx, ane.

16 Nhyṁ mebê pardjêu kwỳ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjà pãnh ne pi'òk ràràrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhyṁ me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Nhyṁ bê ne me'õ jaxwe kute ã mỳjja pumũnh kêt nhipêxo anhỹr. Kute ã me'õ no rão mexo anhỹr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane.

17 Ne kam me'õ no rãn arỳm no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhyṁ memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh'õ, ane.

18 Nhyṁ mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjàkamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arỳm bãmmẽ nã ar'ỳr me ano. Nhyṁ me ar'ỳr tẽn arỳm aro bôx.

19 Nhyṁ me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjàkamã no rã”, anhyro aba. Djãm tãm ne ja? Mỳj ne rīt mex kadjy nē? ane.

²⁰ Nhy m ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjàkamã no rākumrêx.

²¹ Ne kam mỳj ne arỳm no mex on, ar ije mar kêt. Mỳj me'õ ne kum noo mex nhy m rīt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arỳm abatành ne. Dja ga me kukja nhy m arỳm me amã amijarê, ane.

²² Be, mỳkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhyr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arỳm abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djàkam me baro'ã krĩ kêt, ane.

²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arỳm abatành. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhy m kam me ajte amiwỳr me'õ no rãn arỳm no mexja 'uw nhy m arỳm 'ỳr bôx. 'Ỳr bôx nhy m kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwãrĩk wãnh ga mex jarênh kêt. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarê, ane.

²⁵ Nhy m memã kum,

—Be, mỳj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arỳm ino rākumrêx. Ne arỳm jakam ba mrãmri irīt mexkumrêx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrêx, ane.

26 Nhyṁ kam me ajte kum,

—Mỳj ne ajo, ga arỳm ano mex ne arĩt mex ne? ane.

27 Nhyṁ memã kum,

—Je, arỳm ne ba me amã arẽ. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mỳj kadjy dja ba ajte me amã arẽ ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamẽnhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

28 Nhyṁ me arỳm kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arỳm kôt aba djwỳnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Môjdjêkôt ne ba me amijo iba.

29 Be, Metĩndjwỳnh mrãmri me bakukãmãre Môjdjêmã kabẽnkumrẽx. Ja ne ba me ije markumrẽx. Nhyṁ be, tãmwã. Djãm me kute kator djà mar got? ane.

30 Nhyṁ amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irĩt mex jadjà ga me aje kator djà mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

31 Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me axwe ne Metĩndjwỳnh kute me mar ne kôt àpênh? Kati. Ja ne gu me arỳm baje mar. Nhyṁ be, me kute mrãmri Metĩndjwỳnhmã rax jarênh ne kute kabên mar ne kôt kute amijo bakumrẽxja Metĩndjwỳnh arỳm kute me mar ne me kôt àpênhkumrẽx.

32 Be, djãm Metĩndjwỳnh Jeju kôt àpênh ngri got ga me 'ã akabên ne? Mỳj me'õ ne adjakamã no rã nhyṁ me arỳm kute kum rĩt mex jadjàr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arênh kêt. Me kunĩ kute arênh kêtumrẽx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arỳm aje ipumũnh.

³³ Metĩndjwỳnh ren kute anor kêt nhym ren kabẽnkõt àpẻnh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhym be, kati. Mrãmri Metĩndjwỳnh kute anorkumrẻx.

³⁴ Nhym me kum,

—Be, djãm akudjwa adjàkamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arỳm me nẻje bẻm kumẻ.

³⁵ Nhym kam Jeju me kute bẻm mẻnhkõt arỳm kuman 'ỳr tẻn kum katon kum,

—Djãm arỳm ga tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrẻx? ane.

³⁶ Nhym kum,

—Bẻnjadjwỳr, dja ga imã Metĩndjwỳnh Kra jakre ba tu amim markumrẻx, ane.

³⁷ Nhym kum,

—Arỳm ga ipumử. Ba. Ba ne ba amã ikabẻno dja, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Nà, Bẻnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ne ba tu amim amarkumrẻx, ane. Ne arỳm kute Metĩndjwỳnh Kramã katorkam amikajgo man parbẻ ibẻn nhử.

³⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Be, mỳj kadjy ne ba pykakam bẻx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arỳm memã pẻnh jarẻ. Be, me kwỳ kute amijo àmran arẻk amim, “Djãm ije Metĩndjwỳnh kabẻn mar ngri got”? anhửrja dja ba te memã kukrẻdjà jarẻ nhym me arỳm mar kêt ne arỳm amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rẻt mex arỳm no rẻn ba pyrẻk. Nhym be, me kwỳ kute kukrẻdjà mar kêt ne mar prẻm dja ba memã arẻ nhym me arỳm tu amim markumrẻx. Tu amim markumrẻx ne arỳm kõt kute amijo ba mexkumrẻx. Me kute mrãmri ne

me no rã arým rīt mex ne katàt ba pyràk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhy m me bê pardjêu bu'ã ku'êja arým kabên man kum,

—Je, djãm me badjwý ne ba me ije me no rã pyràk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwýnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhy m memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwýnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rīt mex prãm pyràk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhy m be, kati. Me aje, “Me badjwý djãm me ije Metĩndjwýnh kukràdjà mar ngri got”? anhÿrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh'ã ujarênh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarên õ me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhy m me ngjêx prãm kam me kwý ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhibũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhy m me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebê mÿjjao prôt djwýnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

² Nhy m be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwýnhkumrêx.

³ Nhy m 'ã ijê djà nêje ku'ê djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhy m arým wangij. Ne kam mrymã kabên nhy m arým amim kabên ma. Kute apÿnh mrymã idji jarênh djàri aben

totokmã mrymã arẽ nhym arým kute apÿnh aminhidji jarẽnh mar kôt bõm rôrôk. Bõm rôrôk nhym o ba djwÿnh arým kapôtmã mryo apôx.

⁴ Mryo apôx ne arým mry kukãm mrã nhym mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwÿnh kabẽn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwÿnh kôt ane.

⁵ Nhym be, atemã me bajtem mry'ÿr bõx ne te mrymã kabẽn nhym kôt ba kêt ne tu mã kubê prõt ne. Kute amim me bajtem kabẽn mar kêt kam amijã no tÿx ne tu mã kubê prõt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarẽnhja ne Jeju kute amikabẽn kukràdjà'ã akre nhym me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mÿj'ã ujarẽnh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhym ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwÿnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhym kôkayr tÿx arým kute mÿjja djàkrêbê mry pytâr nhym umar mexja pumũ. Badjwÿ ije ajkwa krekre pydjimãn prábê dja me tu amim imarkumrẽx ba arým axwebê me utà. Nhym kam me arým ikôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tÿn kêt kumrẽx. Dja me tu amim bajbit imarkumrẽx ba arým me utà.

Ga, mryo ba djwÿnh kute kôkayr kurũm mryo apôxja pumũ. Nhym mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwÿ dja ba me utàro iba nhym me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhym be, amrêbê ibõx kêttri ne me kwÿ Metĩndjwÿnh'ã 'êx ne memã kum, “Metĩndjwÿnh ne imã arẽ ba kukwakam amã kabẽn jarẽnh o iba”,

ane. Me Metĩndjwỳnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwỳr inhõ me jao akẽxmãn te meo ane nhym me kute me kabẽn mar kêt.

¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bõx. Nhym be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrẽx ne umar mexkumrẽx kadjy ne ba bõx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh mex pyræk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty.

¹² Nhym be, me mrykam àpênh djwỳnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ỳr bõx nhym arỳm tĩn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê õ mry djwỳnh kêtka ne tu mry kangan mã prõt ne. Nhym rop arỳm mryo rôrøk nhym mry abenbê ajmã.

¹³ Me mrykam àpênh djwỳnh kute pi'øk kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhym kam rop bõx nhym kum mry jabê kêtka arỳm mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwỳnh mex pyræk. Ibãm kute imarkumrẽx. Badjwỳ ije Ibãm markumrẽx. Inhõ me jadjwỳ ije ã me maro ane. Nhym inhõ me jadjwỳ kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty.

¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩ inhõ krit rã'ã. Me wãdjwỳ dja me amim ikabẽn ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwỳ aben pydji. Kam arỳm inhõ me kunõ iba.

¹⁷ Be, mỳkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabẽn kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty.

¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabẽnkôt tyn kam amikabẽnkôt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

19 Nãm Jeju memã ane nhym kam mebê idjaer rũnh ajte kabẽno aben japanho dja.

20 Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabẽn kajgo krãptĩ jarẽnhja pumũ. Mỳkam ne ga me kabẽn maro dja? ane.

21 Nhym me kwỳ ja ne memã kum,

—Nhym bê ne me karõ punu kute o ba nhym ã kabẽn kute anhỹr. Be, kati. Kabẽn mexkumrẽx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarẽnh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

22 Be, krĩraxbê Djeruxarẽkam, me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akatikam, arỳm na nhõ my-tyrwykam, Jeju me'yr tẽn bõx ne arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrẽbê: Metĩndjwỳnhmã kikreti ny nhipêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

23 Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, “Xaromão nhõ”, ane.

24 Nãm kam ar mrã nhym mebê idjaer rũnh arỳm omũn kam kum ipõk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx jabej tu me imã ami-jarẽno amirĩtkumrẽx. Mỳkam ne ga me ibê amipdju? ane.

25 Nhym Jeju memã kum,

—E kum arỳm ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apỳnh

mýjja pumũnh kêt nhípêx djàri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt.

²⁶ Be, me abê inhõ krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhym ar mã ikôt ar amijo ba.

²⁸ Dja ba memã tĩn jadjà nhym me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djàkam biknor kêt kumrêx. Ba mã meo iba nhym me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne týxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhym me'õ kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt.

³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjín ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhym mebê idjaer rũnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bĩnmã kên jamý.

³² Nhym memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhýnh idjãpênh mexja pãnh dja ga me kēno ititik ne ibĩ? ane.

³³ Nhym me kum,

—Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije kēno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'õkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyræk. Aje Metĩndjwýnh raxo amiptàrkam ne ba me arým Metĩndjwýnh ingryk ne ije abĩnmã, ane.

³⁴ Nhym amipãnh memã kum,

—Tô nhỹnh ne ba aprỳ? Be, kukwakam kabẽn jarẽnh djwỹnh ne me bakukãmãremã Metĩndjwỹnh kabẽn jarẽn memã kum,

“Nã bãm memã kum, ‘Me abê metĩndjwỹnh’, ane.” Nãm ã me bakukãmãremã anen arỳm ‘ã pi’òk no’òk ne.

³⁵ Metĩndjwỹnh kabẽn ne ga me te akabẽno aje o adjàpanhmã. Ga, Metĩndjwỹnh ta kute memã kum, “Me abê metĩndjwỹnh”, anhỹrja pumũ.

³⁶ Metĩndjwỹnh ta ne imã idjàpênh djà jarẽn pykamã ijano ba kabẽn kôt amrẽ tẽn bõx. Djori kam ibê Metĩndjwỹnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwỹnh Krakumrẽx. Djori kam ba aprỳ. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djàpênh o idjàpênh kêt ga ren me aje katàt imã ikajgo jarẽnhkumrẽx.

³⁸ Nhy m be, kati. Mrãmri Ibãm djàpênh o idjàpênhkumrẽx. Kam ga me ren amim idjàpênhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjàpênhbit man ren Ibãm djàpênh o idjàpênhja man ren arỳm kam ima. Ibãmmẽ ne bar itipdjìn ar iba ga me ren kam arỳm ama, ane.

³⁹ Nãm memã ane nhy m me arỳm kute pa ‘amỹnhmã te o ane nhy m mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arỳm mã ngô raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽ:n arỳm Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djàkam bõx ne arek kam ar ba.

⁴¹ Ar ba nhy m me krãptĩ ‘ỳr bõx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mỳjja pumũnh kêt’õ nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katàt me’õja kukãm ‘ã ujarẽnhkumrẽx. Nhy m kam arỳm kute kukãm ‘ã ujarẽnh kôt prĩne kôt amijo bakumrẽx, ane.

⁴² Nhym kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrẽx.

11

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

¹ Be, me'õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmê Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam ũrkwã.

² Marij ja kute Bẽnjadjwýr djwýnh par'ã me kudjý djà kangô kapĩ. 'Ã me tyk kadjy kudjý djà kangô kapĩn kam kute amikĩo 'ã kangô ngrà tãm.

³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhym kanikwýnh ar arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr me'õ jano. Onĩj. Nhym arým 'ýr tẽ:n 'ýr bõx ne arým kum arẽn kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arým kanê: nhym kanikwýnh ar amã arẽ, ane.

⁴ Nhym Jeju arým kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane.

⁵ Be, Matamê kanikwýnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê.

⁶ Nãm Jeju kabẽn man kam tu arek ýr djakam nhỹ nhym 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhym kam kõt ba djwýnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarẽnh djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kẽno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atẽmmã, ane.

⁹ Nhy m Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kàxdjàkênh pa ipôkbê 12bit. Nà tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhy m mÿjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mÿjja amirĩt nhy m me omũn aà'ã mrã.

¹⁰ Nhy m be, akamàtkambit ne me ba punu, arĩk rôrôk ba, me nokrekam irã kêtkam, ane. Me kute o tÿm ne bĩn kêtri tẽmbê kute àpênh inomã mẽnhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tÿm ne bĩn'ã akamàt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhôbikwa Radjaru arÿm õto nõ. Arÿm ba ije tokmã ne ba 'ÿr tẽ, ane.

¹² Nhy m ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane.

¹³ Be, djãm mrãmri òtkumrẽx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arÿm tyk'ã ne arkum ane. Nhy m ar arĩk amim,

—Be, òtkam tyk djà kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhy m kam arkum arẽnho amirĩtkumrẽx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arÿm ty.

¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhy m arÿm ty. Kam idjãm kêtkam ar akadÿy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bôx gar arÿm mÿjja pumũn arÿm tu amim imarkumrẽx. Ar akadÿy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ÿr, ane.

¹⁶ Nhy m kam Jejukôt ba djwÿnh 'õ nhidjibê Tôme Djidjimuja kôt ba djwÿnh 'õdjwÿmã kum,

—Gwaj on badjwÿ kôt ty, ane.

¹⁷ Nhy m kam Jeju ar arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

Nhy m me arÿm kum arẽn kum,

—Be, arým ne ty ba me adjà. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bôx, ane.

¹⁸ Be, krîbê Betanhamê krîraxbê Djeruxarêmê ne aben jatâri. Abenwÿr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêbit.

¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptî Matamê Marij ar'ÿr bôx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprî, ar mÿr, ar amakbê arkum kabênmä ar'ÿr bôx.

²⁰ Nhym Jeju ar bôx 'ÿr nhym me'ô arým Matamã arê. Nhym kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhÿ.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêtumrêx.

²² Gêdja ga mÿjja'ôo Metîndjwÿnhmä a'uw nhym arým akabên man pñne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atô akubyn tñn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nà, me kunî kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja me tyk akubyn tñn. Nhym mekôt dja ikamy akubyn tñn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²⁵ —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tñn djwÿnh ne ije memã tñn jangjênh djwÿnh. Me kute tu amim ikamnhîxkumrêx dja me tñn ne. Dja te tyn Metîndjwÿnhkôt tñn ne ar ba râ'ã: râ'ã ne.

²⁶ Nhym me tñn ne ar ba kute tu amim ikamnhîxkumrêx dja me Metîndjwÿnhkôt tñn ne tyk kêtumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhym kum,

27 –Nà, Bēnjadjwỳr djwỳnh, abê Kritukumrēx. Mrāmri ne Metīndjwỳnh ajã me inhõ Bēnjadjwỳrbê kumkati mēnhkumrēx. Me bakukãmãre kute amrēbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metīndjwỳnh Kra pykamã bõx”, anhỹr kõt ga arỳm bõx ne kam abê Metīndjwỳnh Krakumrēx. Tãm ne ba tu amim markumrēx.

28 Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwỳnh'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx ne me kaxã kum,

–Arỳm ne memã ujarēnh djwỳnh bõx ne amã kabēn.

29 Nãm kum ane nhym kàjmã djan amibêx ne 'ỳr tẽ.

30 Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djakam arek dja.

31 Nhym Marij kàjmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kaprĩbê arkum kabēno ãmja arỳm abenmã kum,

–Be, ar mỳrmã ne ar kēnkre'ỳr tẽ, ane. Nãm me anen arỳm kõt tẽ.

32 Nhym be, Marij Jeju'ỳr tẽ nhym arek kam dja nhym arỳm 'ỳr bõx. Ne omũn arỳm kōnkrão nhỹn kum,

–Bēnjadjwỳr djwỳnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêtikumrēx, ane.

33 Nãm mỳro nhỹ nhym kõt mebê idjaer mōrja kõt mỳro dja. Nhym Jeju me omũn arỳm rerekren tik ngyo dja.

34 Ne kam memã kum,

–Nhỹnh ne ga me adjà? ane.

Nhym me kum,

–Bēnjadjwỳr djwỳnh, amrē ar ikõt tẽn omũ, ane.

35 Nhym Jeju arỳm muw.

³⁶ Nhyṁ me bê idjaer abenmã kum,
—Be, kum abêkumrêx. Ga, arÿm mÿrja pumũ,
ane.

³⁷ Nhyṁ me kwÿ abenmã kum,
—E kum, me no rãmã ne rît mex jangij. Nok ren
Radjarudjwÿo mex nhyṁ ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhyṁ kam Jeju 'ÿr tik ngy tēn arÿm kēnkre'ÿr
bôx. Kēnpotio ne me arÿm kēnkre'ã ijê.

³⁹ Nãm kēnkre'ÿr bôx ne memã kum, “Me 'ã
kēnpoti kaba”, ane.

Nhyṁ tyk kanikwÿnh Mataja kum,
—Ô kum arÿm kro:. Tyk'ã arÿm akati amãnhkrut
ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhyṁ Jeju kum,
—Ê, arÿm ne ba amã, “Dja ga tu amim
ikamnhĩxkumrêx ne arÿm Metĩndjwÿnh raxmã
akato”, ane.

⁴¹ Nhyṁ me arÿm kēnkre'ã jãm kēnpoti dja.
Nhyṁ Jeju kàjmã krãn kàjkwa jabēn Bãmmã kum,
—Djũnwã. Ga ne ga arÿm aje ikabēn mar. Kam
ikĩnhkumrêx.

⁴² Amã ikabēn kunĩkôt ne ga arÿm aje ik-
abēn mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabēnkôt
kute imar kadjy ne ba amã ikabēn. Dja me tu
amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne
Metĩndjwÿnh kute anorkumrêx”, anhÿro ba. Ja
kadjy ne ba amã ikabēn, ane.

⁴³ Nãm anen arÿm kàj bê kabēn ne kum, “Rad-
jaru, amrê akato”, ane.

⁴⁴ Nhyṁ arÿm me aêrbê akubyn tĩn ne kato.
Arÿm tu tykkumrêx ne jakam arÿm akubyn tĩn ne
kato. Prĩne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato.
Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,
—Me 'ã kubêkà bô gê tẽ, ane.

Me kute bñ kadjy kute o aben mar:

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tñ nhym mebê idjaer omũ nhym arým kwỳ krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mõrja tu amim markumrêx.

⁴⁶ Nhym me kwỳ ja arým amũ mebê pardjêu'yr mõn memã Jeju jarẽ.

⁴⁷ Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêu arým me rũho akuprõ. Nhym kam me abenmã kum,

—Be, mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tñ. Mỳj dja gu me nẽ?

⁴⁸ Dja gu me amitô nhym me kunĩ arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym krĩraxbê Rômakam me õ me ja arým me bawỳr prõt ne pyka mẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretio amràn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrà, ane.

⁴⁹ Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhỹ. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mỳjja mar kêt.

⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrành kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabên jarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh kukwakam ne kabên jarẽ. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax. Bẽnjadjwỳr rax ne

Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ỹrkam ne arỳm memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarẽnhkam ne memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ.

⁵² Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwỳnh kraja amrêbê abenbê me bimành. Apỳnh me bajtem ba djàkam me bimành. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwỳ pãnh dja ty. 'Ă ne Kajbaj kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabẽn marmo krax djà ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhym kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arỳm tẽ. Kam ne arỳm krĩbê Epraĩmã tẽn bôx ne kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji djà 'ỳr. Me kute me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy arỳm õ akati 'ỳr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr àbir mõ. Me kute Mỏjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwỳnhmã amijaxwe jarẽnhmã ne me mõ.

⁵⁶ Ne kam arỳm bôxo dja nhym me rũnh arỳm Jeju jabej. Ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy mekôt bôxmã? Djà ne ga me ajõ ama? ane.

⁵⁷ Be, arỳm me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêumẽ ne me arỳm 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arẽ ba me pa 'amỳ, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩ.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhym arým ajte krĩbê Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhym Jeju 'yr bôx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhym amũ Djeruxarêkam Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati bôx 'yr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhym arým akati bôx.

² Nãm Jeju Betanhakam bôx nhym arým amykry. Nhym Mata ar arým kum õ kwý krên djà nhípêx. Ipêx nhym Jeju ar krêno nhỹ. Mata ne arkum õ kwý krên djà nhõro dja. Radjarumê ro'ã ne ar àkuro nhỹ.

³ Àkuro nhỹ nhym Marij arým me kudjý djà kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djà. Kangô nhidjibê ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'yr ne kam pãnh raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhỹ nhym Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikĩo arým par'ã kangô kwý ngrà. Nhym kam arým amũ kikre krekôt kudjý prõt ne.

⁴ Nhym Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhym Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'ók kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju

kubê 300 ne ren abyn kam ren me ò mỳjja kêt mã angrà, ane.

⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar ò pi'òk kaprĩo ba djwỳnhkam. Ne kam ta amim kwỳo àkĩho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mỳj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhym me arỳm ijadjà. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjỳ nhym me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji.

⁸ Ar aje memã mỳjja nhõrmã wãnh ne me ò mỳjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arỳm memã mỳjja ngã. Badjwỳ. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhym kam mebê idjaer krãptĩ arỳm kuman 'ỳr bôx. Djãm me kute Jeju-bit pumũnhmã ne me 'ỳr bôx? Kati. Radjarudjwỳ. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwỳnhdjwỳ pumũnhmã 'ỳr bôx.

¹⁰ Nhym be, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ.

¹¹ Be, mỳkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebê idjaer krãptĩ arỳm omũn tu amim Jeju markumrêx. Nhym kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwỳ bĩnmã. Nhym Jeju Betanhakam ar ba nhym kam 'ã akati. 'Ã akati nhym Jeju amũ Djeruxarē'ỳr tē.

*Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.
Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28*

12 Nhym kam me Djeruxarêkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bôx 'ÿr. Arým Jeju bôx 'ÿr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy bôxja ne me ã abenmã ane.

13 Ne kam mõn bô kwÿ nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mõ. Ne kãj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mõn mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bẽnjadjwÿr rax. ãm mexkumrêx. Kam me bakĩ:nhkumrêx. Gê on me bapytã. Gê Bẽnjadjwÿr djwÿnh o kÿnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bôx. ãm mexkumrêx. Me babê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax ne arým bôx, ane.

14 Me kute o anhÿr kêtri ne Jeju mry'ã nhÿ. Nãm mry'ã krĩ jabatãnh nyremã katon 'ã nhÿ. Amrêbê: ne me Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarên memã kum,

15 “Ë krĩraxbê Xijãokam me ja, kwãrĩk wãnh me atĩn prãm kêt.

Ota, me anhõ bẽnjadjwÿr rax bôxmã. Dja mry'ã krĩ jabatãnh nyre'ã nhÿn me awÿr bôx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'a arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ÿr o bôx. Jeju mry'ã nhÿn arým Djeruxarê'ÿr bôxmã tẽmkumrêx. Djeruxarê nhidji nhikjêbê ne Xijão.

16 Nãm 'ÿr tẽ nhym me o àkjêr mõ. Nhym kôt ba djwÿnh ar kute omũnh totokbê amim,

—Je tô, mÿj'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Arým Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'ók kôt amijo tẽn arým kuma. Be, pi'ókkam me

kute Jejuo anhÿrmã kôt ne me arÿm jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mörja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt omũ. Kute kum kabên nhym kênkre kurũm katorkôt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarê.

¹⁸ Nhym me krãptĩ arÿm kute akubyn o tĩnja man kam arÿm adjwÿnhdjwÿ mekôt Jeju kutã môn kajpa.

¹⁹ Me krãptĩ: Jeju kutã môn kajpa. Nhym kam mebê pardjêu arÿm abenmã kum,

—Be ga, pyka kunĩkôt me kunĩ arÿm kute 'ÿr amijo akêxja pumũ. Me baje te: mebê Jeju pyma nhym me mã kum kĩnhja pumũ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.34

²⁰ Nhym kam me bajtembê kreguja kwÿ ne me me krãptĩ kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metĩndjwÿnhmã rax jarênh kadjy ne me bôx ne mekôt ar ba.

²¹ Ne kam arÿm Piripi'ÿr bôx ne kum, “Ba me Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krĩraxbê Bexadakam abatãnh djã.

²² Me kum ane nhym amũ Ængre'ÿr bôx ne kum arê. Nhym kam ar ro'ã Jeju'ÿr tẽn kum arê.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Be, arÿm ityk'ã akati bôx 'ÿr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itĩn. Ne kam arÿm ira:xkumrêx ne ipyma:.

²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam arÿm tyk pyræk. Djãm mrãmri ne arÿm ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatãnh nhym arÿm 'ã ô kumexja pumũ. Ne

ren me 'y kre kêt nhym ren 'y kajgo rã'ãn àptàr kêt-kumrêx. Ba ije bàygogo 'y pyràk. Badjwỳ dja ba ty nhym me arỳm ijadjà. Nhym kam ityk djô'ã arỳm me krãptĩ tĩn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arỳm tyn akuno. Nàr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metĩndjwỳnh me utà nhym me arỳm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Be, me imã àpênhja gê me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhĩ'ãm ar iba nhym inhõ àpênh arek ikôt ar ba. Dja imã apê nhym Ibãm arỳm kàjmã kum rax kamê, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arỳm idjumar punu iwỳr bôx. Be, mỳj dja ba nê? Djãm ije kum, “Djũnwã, arỳm itokry'ã myt bôx 'ỳr. Itokrybê ipytã”, anhỹrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arỳm tẽn bôx. Nãm ã arkum ane.

²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

—Djũnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirĩt gê me araxmã kato, ane.

Nhym ar arỳm kàjkwa kurũm Bãm kabẽn ma nhym kum,

—Arỳm ne ba memã iraxo amirĩt. Dja ba ajte memã iraxo amirĩt, ane.

²⁹ Nhym ar bu'ã me ku'ê kwỳ arĩk abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwỳ arĩk abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ ne kum kabẽn, ane.

³⁰ Nhym Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga aje kabên mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metĩndjwýnh me kunĩ axwemã kato. Me ĩ pýnhkôt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bẽnjadjwýro apan kujaten kumẽ.

³² Dja me kýjrũm inhô ba arým amiwýr me kunĩo akẽx, ane.

³³ Pĩte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhy m me kum,

—Nhy m bê ne me kute me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx bĩnmã. Kritu ne tyk kêtukumrẽxmã nhy m me me imã arẽ, Mõjdjê kukràdjà'ã pi'ók no'ók kôt ne me imã arẽ ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhĩja dja me kýjrũm inhô”, anhýr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhĩjakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhy m Jeju memã kum,

—Ga, akamàt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêt kam ne me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djã pyræk ne memã Metĩndjwýnh kabên jarênh nhy m me arým tu amim markumrẽx ne ba mexkumrẽx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx ne ikabên kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým aje ajte me akamàt kô tykkam ba punu pyræk.

³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djækôt me ba mex pyræk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêttri ne me nokrekam mỳjja krãptĩ nhípêx. Nãm te me punu krãptĩo mex nhym me kute amim mar kêtikumrêx.

³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum,

“Bênjadjwỳr djwỳnh, mỳj me'õ ne kute amim ar ikabên mar got?

Mỳj me'õ ne kute Bênjadjwỳr djwỳnh djàpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arỳm aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arỳm tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arỳm 'ỳr o bôx. Jeju te me punu krãptĩo mex nhym me me omũn amim Jeju mar kêtikumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ta kute me nomê me amako bimràkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwỳnh ne mebê nomê amako amrà.

Nhym kam me te memã mỳjja jakre nhym me kukràdjà pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mỳjja jarê nhym me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwỳr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarênh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãmkam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarênh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwỳ kute tu amim markumrêx. Djãm me kwỳ ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arỳm ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhỹro amijo amirĩt? Kati. Mebê pardjêu kabênh pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mỳkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhym me imã imex jarênh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarê nhym ren me arỳm imã ijaxwe jarênh me nêje bõm imê. Ne ren kam ajte me bikprõnh djakam me ro'ã ikrĩ kêt, anhỹro ba. Me kute amim anhỹrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metĩndjwỳnhbit kute memã mex jarênhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kàj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwỳnh mar.

⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwỳnhdjwỳ pumũnh.

⁴⁶ Ga, me kute akamàt kô tykkam pry kurwỳ nhym pry arỳm amirĩtkumrêxja pumũ. Nhym me arỳm ba mexkumrêx. Badjwỳ ne ba memã Metĩndjwỳnh kabênh jarê. Nhym me kwỳ ì pỹnhkôt kute tu amim kabênh markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arỳm axwe kêt ne kute amijo ba

mexkumrëx. Ne ajte kute akamàt kô tykkam me ba punuja pyræk prãm kêtikumrëx.

⁴⁷ Me ajô aje ikabën mar kajgon amim imar kêtikumrëx djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarënhmã? Me anhĩ pÿnhkôt ajaxwe djàri pãnh jarënhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarënh nhym me pãnh tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utàrmã ne ba bôx.

⁴⁸ Be, me ajô aje ikangan amim ikabën mar kêtikumrëx me'ô dja amã ajaxwe pãnh jarë. Me kunĩ kute aminhinomã amimënh djà nhõ akatikam dja kàjkwakam Metĩndjwÿnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtikumrëx”, ane. Dja amã ane ga arÿm ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mÿkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabën ne ba me amã arë? Kati. Ibãm ne ikabën'ã imã karõ ba arÿm me amã arë. Kam dja Ibãm ta amikabëno ngryk ne me ajômã ajaxwe pãnh jarë.

⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrëx ne arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrëx. Kam Ibãm kute imã kabën jarënh kôt ne ba memã arë. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arÿm Metĩndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh nhõ akati 'ÿr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji djà nhõ akati 'ÿr. Jeju arÿm kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne arÿm kute mar. Arÿm ne kum pykakam ò me ja jabê:. Nhym te me amakkre kêt arÿm kute bĩn 'ÿr nhym kum ò me abê rã'ã.

² Arým ar kute ò kwý krën parkam nhym Djuda kute Jeju kanga 'ýr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga 'ýr. Xatanaj ne 'ã kum apné nhym kute memã kanga 'ýr.

³ Bãm arým kute Jejumã ò mýjja kunĩ kanga nhym arým Bãmbê Metĩndjwýnh kurüm rwýk ne kam akubyn 'ýr àbir 'ýr. Ja ne Jeju arým kute mar.

⁴ Nãm kuman kam kàjmã dja. Ar ò kwý krën parkam kàjmã djan ò kubêkà krākào pòx ne adjuw. Ne me'ã ngò ngrà djà byn arým o amikrax kupu.

⁵ Ne kam arým ngònh purortikam ngò run kam arým kòt ba djwýnh par ku'õnhmo krax. Ar par ku'õnho tē:n mã me'ã ngò ngrà djào ar par'ã ngò ngrà. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngò ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'õnho tē:n kam arým Ximão Pedru'ýr bôx. Nhym kum,

—Je, djãm ba dja ga ipar ku'õ? ane.

⁷ Nhym Jeju kum,

—Jakam aje idjápênh mar kêt. Dja ba ï amã arẽ ga ama, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be kati. Aje ipar ku'õnh prãm kêt kumrêx, ane.

Nhym kum,

—Dja ba apar ku'õnh kêt ga arým ikòt aba kêt, ane.

⁹ Nhym kum,

—Bënjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramẽ ikrãdjwý dja ga ku'õ, ane.

¹⁰ Nhym kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

–Be, arým ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne ga amex kêt, ane.

¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

–Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'õnh pan kam kà jangiin kam nhÿn arkum,

–Be, mÿkam ne ba ar apar ku'õ? Djã ne gar ama?

¹³ Bir, gar imã, “Ujarënh djwýnh, Bënjadjwÿr djwýnh”, anhÿro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm.

¹⁴ Ibê ar anhõ Bënjadjwÿr djwýnh ne ibê ar anhõ ujarënh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikâtàm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akâtømmã ne ba apên arým ar apar ku'õ. Djãm ar ajõ aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjâpênh prãm kêt”, anhÿrmã? Kati. Ar gadjwÿ aben par ku'õ.

¹⁵ Be, mÿj kadjy ne ba ar apar ku'õ? Bir, dja gar ipumÿn ikudjwa arým amijo angriren akâtàm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'õ.

¹⁶ Imã adjâpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got?

¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akâtàm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akĩnhkumrëx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarënh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩmã ikabën jarê? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pÿnhkôt

amijo ar apytàr ba arým ije ar amar. Nhym be, ar ajõ dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum,

“Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênh mõ:. Arênh mör tãmtã tũ:mrãm arým iwýr o bõx. Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê.

¹⁹ Ar ajõ amã ikurê kêtri ba arým pi'òkkam ar amã ikabên jarê.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajõ amã ikurê kôt arým omün kam arým akubyn amijo tẽn pi'òkkam ikabênja ma. Anhýr djwýnhrà m ikabên ja ma. Ne kam arým amim, “Mrãmri kôt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amũ me ano nhym me me'ýr bõx nhym me arým amim me kabên man kam arým kôt badjwý amim ima. Ne kam arým kôt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arênh amirít kumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajõ ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhym kôt ba djwýnh te kute marmã abenkam no tyn nhýn amim,

—Je tô, mýj me'õ'ã ne ane? ane.

²³ Be, kôt ba djwýnh'õ ne Jeju tãri nhý. Jeju kum abêja.

24 Nhym Ximão Pedru jãnh nhÿn amũ Jeju tãri ÿrja'ÿr akẽx ne ar aktã aben pumũ. Ne kam kute ar 'õ jabej Jeju kukjêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

25 Nhym arÿm Jeju'ÿr ajkamẽn kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, nhym nã? Ar imã arẽ bar kuma, ane.

26 Nhym kum,

—Dja ba õmrõmã djwÿ jadjàn amũ kum kungã ga arÿm ar 'õ pumũ, ane. Ne kam arÿm kum adjàn amũ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'õdjwÿbê ne Ikadji. Ximão 'õdjwÿ ne Djuda dji.

27 Nãm kum kungã nhym Xatanaj arÿm Djudamã wadjàn 'amÿnh tÿx ne. Nhym kam Jeju arÿm kum, “Ajrã, amibêx”, ane.

28 Nhym kõt ba djwÿnh kute kabẽn mar kajgon mÿjja'ã Jeju kute kum kabẽn jarẽnhja ar kute mar kêt.

29 Djudabê ne ar õ pi'òk kaprõ ba djwÿnh. Ne kam ar kwÿ arĩk amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwÿ krẽn djà'õ byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy kute mÿjja byrmã ne ano. Nâr, kute me õ mÿjja kêtã mÿjja kwÿ nhõrmã ne ano, ane.

30 Nãm Jeju kum djwÿ ngã nhym arÿm kubyn mã kadjy katon tẽ. Arÿm akamãtkam ne tẽ.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arẽnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

31 Djuda kato nhym Jeju arÿm kõt ba djwÿnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arÿm iraxmã kato ba memã irax. Nhym kam me arÿm ikõt kàjkwakam Metĩndjwÿnh raxmã kato.

³² Nhym kam arým memã ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'ÿr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djà'ÿr abôx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rûnhmãdjwý ane. Ar gadjwý ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabën ny ne ba ije ar amã arënhmã. Dja gar aman mã kôt amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyrãk ã ar amã aben jabêo ane.

³⁵ Nhym kam me kàtàm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukôt ba djwýnhkumrëx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximão Pedru kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, jãm ne ga atëmmã? ane.

Nhym kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ÿr ikôt atëm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhym Pedru arĩk kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akôt itëm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrëx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Djãm me kute akumrëx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga ôkrën'ãnh kàr kètri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtumrëx”, ane. Nhym arým ajã ôkrën'ãnh kà. Mrãmri ne ba amã ja jarënhkumrëx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwýnhmã tỳx jadjàr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwārīk wānh ba ar akadjy tē gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metīndjwýnh markumrēx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrēx.

² Onīj Ibām nhõ kikretikam me ũrkwã krãptī. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhym be, kati. Mrãmri ne Ibām nhõ kikretikam me ũrkwã krãptīkumrēx. Ba arým 'ỳr itēmmã. Dja ba 'ỳr tēn 'ỳr bôx ne arým ar akutêp ar amã anhũrkwão mex.

³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tē:n kam akubyn ajte ar awỳr bôx. Ne kam arým mã amikôt ar adjan ar ajo tē. Be, mỳj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy.

⁴ Be, idjãm djà gar arým ama. 'Ỳr ipry gar arým ama. Kwārīk wānh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarēnh.

Kar 4.12

⁵ Nhym Tôme arým kum,

—Jãm atēmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwý omũnh kêt. Mỳj dja bar nēn kum ikato? ane.

⁶ Nhym Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ỳr me pry pyràk. Dja me tu amim imarkumrēx ba arým Ibãm'ỳr meo bôx. Bajbit ije memã katàt ikabēn jarēnhkumrēx ne ije memã tīn jangjēnh nhym me Ibãm kôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ỳr me o bôx kadjy me'ôdjwý? Kati. Bajbit ne ba 'ỳr meo bôx.

⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrêx ne ren arým Ibãmdjwý ma. Be, arým ba ar amã arẽ gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhym Piripi kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhym Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane.

¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjín ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarẽnhja ba ba ije arẽnh kêt. Djãm ba ne ba idjãpênh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpênh ar ba.

¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjín ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrêx. Nàr idjãpênhkôt imã akaton tu amim imarkumrêx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjãpênh o apê. Gêdja me àpêho ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibãm'ýr itêmkam dja me àpêho ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrêx.

¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirít. Ja kadjy dja ba ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane.

¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mýjja kunõ a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kôt ã ar amã o ane.

*Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarẽnh.
Kar 2.2*

15 Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabên man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba.

16 Dja ba kam arým ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arým ar amã ajo kïnh djwýnh 'õdjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne.

17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabên jarênhkumrêx. Me kum Metïndjwýnh kïnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mýkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arým aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhirer gar aje me 'uwtï pyræk ne akaprïn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awýr ibôxkumrêx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arým me kum ikïnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itïnkôt dja gar gadjwý atïnkumrêx.

20 Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bãmmê tipdjïn ar ba. Badjwý ne ba Jejumê itipdjïn ar iba. Jejudjwý ne imê tipdjïn ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane.

21 Mýj me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhym Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abên arým ikabêno memã amijo amirït nhym me arým mrãmri imarkumrêx, ane.

22 Nhym Djuda 'õdjwý. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'õdjwý Jejumã kum,

—Be, mỳkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? Mỳkam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arỳm kum me abê bar kam arỳm me'ỳr bôx ne ar meo iba.

²⁴ Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amid-jwỳnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwỳnh kabên ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê.

²⁶ Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kĩnh djwỳnh arỳm ar amã ikabên jarê. Metĩndjwỳnh Karôja tãm dja arỳm ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunĩkôt dja ar amã arê. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karô jano nhym arỳm bôx ne ar amã ikabên jarê.

²⁷ Itēm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwârĩk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

²⁸ Ôbê ne ba arỳm ar amã, “Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awỳr tẽn bôx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ỳr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mỳkam? Bir, kàjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam.

²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjâbir kêtri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bôx 'ýr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bēnjadjwýr iwýr bôx 'ýr. Djãm iwýr bôxkam kute ijo bamã? Arkati.

³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikĩnh kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabêkumrêx”, ane. Tãm dja me kuma. Kàjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apýnh akrô kukràdjà'ã ajarên arkum,
—Be ga, atemã akrô djôja pumũ. Ba ne ba ije akrô bàri pyræk. Ibãm ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyræk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyræk.

² Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rēnhja pumũ. Pakam ô kêtka ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute imar kajgo kĩnh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapří kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyræk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumũ. Nhym o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrã kajgodjwý rēnh. Akrô pakam ôbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kĩnh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunĩ kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým

ukaprĩ:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrâk. Ja kadjy ne mebê mỳjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apỹnh pa pyrâk. Arỳm ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arỳm ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamỳnh tỳxkumrêx ne tu amim imar tỳxkumrêx ne ijã adjukanga kêtikumrêx. Badjwỳ dja ba arek ar ajamỳnh tỳxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amỳnh kêtka m ô got? Arkati. Ar gadjwỳ dja gar ijamỳnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêtka m mex kêt pyrâk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyrâk. Ar ga ne gar aje bàrikam apỹnh pa pyrâk. Dja gar arek ijamỳnh tỳx ne tu amim imar tỳxkumrêx ne ijã adjukanga kêtikumrêx. Ba badjwỳ dja ba arek ar ajamỳnh tỳx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩn amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Djãm aje amim imar kêtka m amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arỳm te amex prãmje.

⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhym Metĩndjwỳnh arỳm wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhym o djuw mex djwỳnh kute rênh ne wãnh rênh nhym arỳm ngràja pumũ. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhym xêtja pumũ.

⁷ Gêdja gar arek ijamỳnh tỳx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar tỳxkumrêx nhym kam Ibãm arỳm akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mỳjja kĩnh ne kum o a'uw nhym arỳm akabênkôt ã amã o ane.

⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban

adjukaprĩ kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Nhym me amex ja pumũn arÿm Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arÿm abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyrâk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt.

¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arÿm ikĩnho akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnhtire.

¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrâk.

¹³ Djãm ije inhôbikwa kadjy itykkam imã inhôbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunĩ jakre.

¹⁴ Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karô gar ikabên man kunĩkôt ar amijo aba ba arÿm ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, “Inhô àpênh”, anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhô àpênhbit ba ren ar amã adjàpênh djàbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhym be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arÿm ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arÿm ije jakam ar amã, “Inhôbikwa”, anhÿrmã.

16 Djãm ar ga ne gar amijo ipytà? Kati. Ba ne ba amijo ar apytàn arým ar adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mõ. Ne kam arým Metĩndjwýnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arým aje mrãmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Ja kadjy ne ba adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane.

17 Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ.

Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

18 Be, dja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama.

19 Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytàn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

20 Ba arým ar amã, “Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got”? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, “Kati. Dja me ijo bikênh kêt”, anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwÿ kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwÿ ma.

21 Be, mỳkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwỳnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê.

22 Ne ba ren me'ỳr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metĩndjwỳnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arỳm ne ba me'ỳr bôx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwỳnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhỳrmã.

23 Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwỳ kurê.

24 Ne ba ren ije me nokrekam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwỳnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arỳm me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwỳ kurê.

25 Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'òk no'òk ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,

“Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê.”

Nã bãm ã memã ane nhym me arỳm kukràdjàkam 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arênhomõ:n arênhomõr tãmtã arỳm iwỳr o bôx. Tũ:mrãm iwỳr o bôx. Nhym me kamingrãnyre arỳm kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

26 Be, dja ba Ibãm 'ỳr wabin 'ỳr bôx ne arỳm ar amã ar ajo kĩnh djwỳnh jano, ar amã Metĩndjwỳnh Karõ jano. Ta dja katàt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bôx. Ne kam kute ipumũnh kôt arỳm ar amã ijã ajarê.

27 Ar gadjwỳ gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjàpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kôt

memã ijã adjujarēnh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akēx kêt kadjy ne ba ar amã ikabēn jarē.

² Me bikprōnh djàkam dja me ar akangan me nêje bôm ar amē. Ne arīk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metīndjwýnh arým kum ikīnhkumrēx”, anen arým ar abĩ.

³ Me kute Ibāmmē ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrēbê ne ba ar amã ikabēn ja jarēnh tē? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arēnh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjåbir kutã ar amã arē. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikēnh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabēn jarēnh ja'yr amijo bôx ne arým aman amim, “Be, mrãmri kute imã arēnh kôt ne me arým jakam ã ijo bikēnh bao ane”, ane.

Metīndjwýnh Karõ kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'ýr idjåbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tē”? anhýr kêt.

⁶ Be, mýkam? Bir, ba ije ar amã idjåbir jarēnh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt.

⁷ Kwārīk wānh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kīnh djwýnh 'õdjwý jano. Metīndjwýnh Karõ jano nhym ar awýr bôx gar adjumar mexkumrēx. Ba ren idjåbir kêt nhym ren Karõ ar awýr bôx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjåbirkumrēx ne ar awýr anorkumrēx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metīndjwýnh Karõ pykakam bôxkumrēx. Ne kam ta arým mã pykakam me

axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhÿro ba. Nhyam kam me arÿm kôt amijaxwe maro ba. Be, mÿkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwÿnh Karõ ta arÿm mã memã kum, “Jeju katàt kute amijo bakumrêx”, anhÿro ba. Nhyam kam me arÿm kôt ikatàtkumrêx maro ba.

Be, mÿkam? Bir, Ibãm'ÿr idjàbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatàtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwÿnh Karõ ta arÿm mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhyam kam me arÿm kôt amimaro ba. Be, mÿkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwÿrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arÿm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokrymã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjà kumex jarẽnh prãmje. Ar aje ikukràdjà kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã.

¹³ Kwãrik wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwÿnh Karõ bõx. Kute memã katàt kabẽn jarẽnhkumrêxja bõx. Ne kam arÿm ar ajo ba gar ikabẽn katàt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabẽn jarẽnhmã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhyam arÿm ar amã kute ikabẽn marja jarẽ gar arÿm ama. Dja ar akukãm apÿnh mÿjja apõx djwÿnhràr amã arẽ gar arÿm ama.

¹⁴ Ba dja ba kum ikabẽn jarẽ nhyam kuman arÿm ar amã arẽ. Kute ar amã ikabẽn jarẽnhkam dja ijo rax gar arÿm ira:xmã akaton ama.

¹⁵ Be, ba Ibãm kabẽn o ikabẽnkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõmã ikabẽn jarẽ nhyam kuman arÿm ar amã arẽ”, ane.

¹⁶ Arÿm itẽm 'ÿr. Dja ba tẽ gar arÿm ipumũnh kêt. Nhyam kam ijã akati ngrêre gar ajte ipumũ. Ibãm'ÿr

idjàbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Ar'yr ar kñh djà bôx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhy m kôt ba djwýnh kwý ar abenmã kum,

—Nãm gwaj bamã, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kêt. Nhy m kam ijã akati ngrêre gar arým ajte ipumũ”, ane. Ne, “Íbãm'yr idjàbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mýj'ã ne gwaj bamã ja jarē? ane.

¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhýrkam mýj'ã ne kute gwaj bamã ja jarē? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kôt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

—Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arým ajte ipumũ”, anhýr. Ije ar amã anhýrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arē gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhy m be, me kum ikñh kêtja dja me kñh. Dja gar akaprĩ tēn kam ã arým akñhkumrēx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwýr 'yr nhy m me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwýrkam arým kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kñhkam ne me arým kaprĩo akno.

²² Dja gar ã akaprĩn ajte akñho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akñhkumrēx. Nhy m kam me arým te kute ar amã akaprĩ jadjàr prãmje.

23 Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjà'wỳr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mỳjja a'uw nhym arỳm ã ar amã o ane. Mỳjja kunĩ ikukwakam kum adjà'wỳrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

24 Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjà'wỳr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wỳ nhym arỳm ã ar amã o ane. Ar akĩntire kadjy dja ã ar amã o ane.

25 Be, Ibãm kukràdjà'ã ne ba pykakam apỳnh mỳjja jakren ar amã arẽ nhym kukràdjà kwỳ ar abê bipdjur. Adjỳm, dja ba ã ar amã ã arẽho anhỳr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjà jarẽ nhym ar amã amirĩtkumrẽx ne ar abê bipdjur kêt.

26 Amrẽ akati mõrjakam ije ar ajo Ibãmmã idjà'wỳr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arỳm ar ama.

27 Be, mỳkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano ba tẽ”, anhỳr gar aje tu amim ikabẽn markumrẽxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arỳm ar ama.

28 Ibãm kurũm ne ba amrẽ tẽn pykamã bõx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx, ane.

29 Nhym kôt ba djwỳnh kum,

—Be, jakam ne ga arỳm imã akabẽn jarẽho amirĩtkumrẽx. Aje akukràdjà'ã pykakam mỳjja'ã adjujarẽnhja jakre kêt. Ga tu akukràdjà jarẽho amirĩtkumrẽx.

30 Jakam bar arỳm amim ama. Mrãmri ne aje mỳjja kunĩ markumrẽx. Jakam ar ije ajte akabẽn jabej akukjêr prãm kêtumrẽx. Be, mrãmri ne

ga kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm tẽn abôxkumrẽx, ane.

³¹ Nhyim Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tỳxkumrẽx? Kati.

³² Adjỹm, dja gar amidjwỳnhbit man ĩ ibê ajmà. Me umaje ibê ajmà ba arỳm ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imẽ amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mỳj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabẽn jarẽnhja man arỳm tu amim markumrẽx. Ne kam arỳm ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhyim me ar ajo bikẽnho ba. Kwãrĩk wãnh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itỳxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳr.

¹ Nãm arkum anen kam kàjmã òkren kàjkwa jabẽn Bãmmã kum,

—Djũnwã, arỳm itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirĩt gẽ me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arỳm memã araxo amirĩt nhyim me gadjwỳ araxmã kato.

² Be, mỳjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bẽnjadwỳr djwỳnh mẽnkhôt. Apỳnh pyka djari kunĩkôt dja ba me kunĩmã nhỹ. Ne kam arỳm me kwỳmã tĩn jadjà. Aje mã ikôt me kamẽnhja kunĩmã tĩn jadjà nhyim me arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bẽnjadwỳr djwỳnh mẽ. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrẽx.

³ Be, mỳj ne me kute marmãn arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji. Mrãmri ne kubé Metĩndjwỳnhkumrẽx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrẽx”, anhỹro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrẽxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrẽx ne arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arỳm memã araxo amirĩt nhym me kwỳ arỳm kum akĩnhkumrẽx. Aje adjàpênh djà'ã imã karõ kôt ba apên arỳm 'ã am-inhinomã amimẽ.

⁵ Jakam badjwỳ dja ga memã iraxo amirĩt gê me ira:xmã kato. Adjàkam mỳjja kunĩ kator kêttri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrẽbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bãmmã kôt ba djwỳnho à'wỳr.

⁶ Ga ne ga arỳm mebé anhõ me kwỳo akẽx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwỳo akẽx ne mã ikôt me kamẽ. Ba kam arỳm memã ajo amirĩtkumrẽx ne. Nhym kam me arỳm akabẽn man kôt ar amijo ba.

⁷ Arỳm me kute imarn arỳm ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwỳnh kukwakambit àpênh ne kabẽn jarẽnho ba”, anhỹro ba. Ja ne me kute mar.

⁸ Aje akabẽn'ã imã karõ kôt ba memã arẽ nhym me arỳm tu amim markumrẽx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm ne tẽn bõx. Mrãmri ta ne kute anorkumrẽx nhym arỳm tẽn bõx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Katì. Aje ikôt me kamẽnhjao ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunõ anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunõ inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhyim me arým memã iraxo amirít.

¹¹ Djünwã, amexti:ren akatàtkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar iba kêt. Nhyim be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikõt me kamẽ. Me kum aben jabên axikõt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikõt bakabên pyræk gê me ã kum aben jabên ã axikõt kabêno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikõt me kamênhja ne ba me utàn ar meo iba nhyim 'õ biknor kêtumrêx. Ikõt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjàbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnho kĩnhkumrêx.

¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja

me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt.

¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarēnhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba.

¹⁸ Ga ne ga arým idjâpênh djà'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ȳr ijano ba tẽ. Badjw̄y ne ba akudjwa arým me âpênh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ȳr me ano.

¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabēnkôt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katàt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'w̄ȳr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ã amũ memã ikabên jarē nhym me kw̄ȳ ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjw̄ȳ ba amã a'uw.

²¹ Be, m̄ȳj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bô nhym me arým akabēnkôt kum aben jabên axikôt kabên. Dja me axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyræk. Be, m̄ȳj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabên? Bir, gêdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjw̄ȳnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjà jarẽ nhym me arým tu amim markumrẽx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikõt kabên kute gu bamã aben jabên axikõt bakabên pyræk. Ja kadjy ne ba meo rax.

²³ Bamẽ gu banhõ me jamẽ ne me itipdjín ar iba. Gu badjwý batipdjín ar baba. Gora gẽ me prĩne kum aben jabên axikõt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyræk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêtri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikõt me kamẽnhdjwý dja ga o wabi gẽ me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatàt ne ajaxwe kêtikumrẽx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrẽx.

²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarẽ. Dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyræk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarẽnh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê:. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarẽnh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabẽno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amỳnh ne o mõi.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

¹ Jeju Bämmã kabēn pan kam arỳm kõt ba djwỳnhmẽ ro'ã katon mõi. Mõi:n kam arỳm pakretibê Kedõ'ỳr bõx ne 'ã rê. Ne kam mõi:n pidjõkõ'ỳr bõx ne arỳm 'ỳr wadjàn kam nhỹ.

² Nhym onĩ Djuda dja. Kute Jeju kurê djwỳnhmã kangaja dja. Djuda ne arỳm kute ar ỳr djà pumũnh. Amrēbê ne Jejumẽ kõt ba djwỳnh ar pidjõkõ'ỳr mrãnhõ ku'ê nhym kam Djuda arỳm kute ar ỳr djà pumũnh.

³ Kam ne arỳm me rũnh'ỳr bõx ne memã arẽ. Nhym me arỳm aminhõ krākamngõnhmẽ aminhõ àpēnhmã kum,

—Me Djudakõt mõi:n Jeju pa 'amỳn amrẽ o mõi:n o bõx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳrmẽ mebê pardjēumẽ memã ane. Nhym Djuda arỳm kute omũnhkõt katat Jeju'ỳr meo mõi. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpõkmẽ kuwymẽ àbêr djàmẽo mõi. Me 'ỳr o mõi:n arỳm pidjõkõ'ỳr o bõx.

⁴ Nhym Jeju ta kàjmã djan me'ỳr kato. Ta ne kute amikukãm mỳjja kunĩ markam amikukãm me krākamngõnh ma. Ta me'ỳr katon memã kum,

—Mỳj me'õ jabej ne ga me mõi? ane.

⁵ Nhym kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõi, ane.

Nhym Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngõnhmẽ ro'ã dja.

⁶ Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhym me tu umaje ajkran akubyn ajkamēn arỳm tỳm ne nõi.

⁷ Nhym kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mỳj me'õ jabej ne ga me mõi? ane.

Nhym me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõi, ane.

⁸ Nhym memã kum,

—E kum, arỳm ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mỳkam ne Jeju ã krãkamngõnhmã ane?

⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabẽnkam ar'ã ujarẽnh kõt. Kute kum,

—Aje ikõt me kamẽnhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhỹr kõtô. Kõt ne Jeju jakam ar nêje me krãkamngõnhmã kabẽn ne arỳm o mebê ar utà.

¹⁰ Nhym kam Ximão Pedru, Jejukõt ba djwỹnhja arỳm õ kàxdjwa kajgo. Ne kam arỳm kaban o akabẽn arỳm o bẽnjadjwỳr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênhja jamak ta. Bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênh jamak ta nhym Jeju arỳm Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjà. Djãm itokry kêt mã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kõt dja ba itokry, ane.

¹² Nhym kam me arỳm Jeju pa 'amỳn uwpre. Me krãkamngõnhmẽ me õ bẽnjadjwỳr ar pa 'amỳ. Mebê idjaer rũnh nhõ àpênhdjwỳ pa 'amỳ.

Me kute bẽnjadjwỳr Ananh'ỳr o bõx.

¹³ Nãm me uwpre kam arỳm bẽnjadjwỳr rax Ananh kumrẽx'ỳr o mõi. Bẽnjadjwỳr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãm kam kubê me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỳr rax.

14 Amrêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krâkamngônh bĕnjadjwÿr rax Ananh kumrĕx'ÿr Jejuo mō. O mōn arým õ kikreti'ÿr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

15 Nhym Ximão Pedru kôt tĕ. Jejukôt ba djwÿnh 'õdjwÿmĕ ro'ã ne ar Jeju kôt tĕ. Kôt tĕ:n arým kre tâ dja. Nhym Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Bĕnjadjwÿr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjà. Bĕnjadjwÿr nhõ kikreti nhipôkri ne kĕnh ngrire. Kam ne wadjàn dja.

16 Nhym Pedru bôm kre tâ arek dja. Nhym Pedru nhikjêja akubyn 'ÿr akĕx ne. Ne kam bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh nire kre tâ ku'ê djwÿnhjamã Pedru jarĕ. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

17 Nhym kam bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh nija tĕn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwÿnh 'õ? ane. Nhym kum, “Kati”, ane.

18 Nhym wãnh me ànhũnho kumex. Bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnhmĕ õ me krâkamngônh ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũnho kumex. Nhym Pedru me'ÿr tĕn mekôt ànhũnho dja.

Bĕnjadjwÿr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

19 Nhym kam me arým bĕnjadjwÿr rax'ÿr Jejuo bôx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ

bĕnjadjwÿr rax'ÿr ne o bôx nhym arÿm kabem dja.
Nhyam kam arÿm kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwÿnh'ã ajarĕ. Mÿj akukràdjà
ne ga memã arĕnho aba? ane.

²⁰ Nhyam kum,

—Djãm me kàxã ne ba memã ikukràdjà
jarĕ? Kati. Arÿm ne ba me kunĩmã ikukràdjà
jarĕnho amirĩt ne. Ne apÿnh me bikprõnh djãmĕ
Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam arĕ. Kikretikam ne
mebĕ idjaer kunĩ bikprõnh djà. Ba arÿm kunĩkôt
memã ikukràdjà jarĕnho amirĩt ne.

²¹ Mÿj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me
kukja nhym me arÿm kute ikabĕn mar kôt arÿm
amã arĕ, ane.

²² Jeju bĕnjadjwÿrmã ane nhym krākamngõnh'õ,
kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bĕnjadjwÿr raxmã kabĕn kute
anhÿr? Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ
bĕnjadjwÿr raxmã ne ga akabĕn ne, ane.

²³ Nhyam Jeju kum,

—Ikabĕn punu kĕt ne ga ikurwa. Ne ba ren
ikabĕn punu ga ren aje mÿj ikabĕn punu'õ markôt
ren memã ijarĕnho amirĩt ne kôt ren arÿm ikurwa.
Nhyam be, kati. Ikabĕn katàt ne ba arĕ ga ikurwa,
ane.

²⁴ Nãm ane nhym Ananh amũ Metĩndjwÿnh mar
djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿr raxbĕ Kajbajja'ÿr Jeju jano.
Uwpre rã'ã ne ano. Nhyam me arÿm Kajbaj'ÿr o
mõn o bôx.

*Pedru ajte aminĕje 'ĕx ne ajte aminĕje 'ĕx.
Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58*

25 Nhyim Ximão Pedru wãnh me krãkamngônkh kôth ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhyim me arým kukij ne kum,

—Djãm gadjwỳ abê Jeju kôth ba djwỳnh'ô? ane.

Nhyim memã kum, “Kati”, ane.

26 Nhyim kam bẽnjadjwỳr nhõ àpênh'ô ajte kum kabẽn ne kum,

—E kum, amũ pidjôkôkam Jejukôth me'ôja anokre o nokre ba arým omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'ôbê ôbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

27 Nhyim Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhỳr totokbê nhyim ôkrên'ãnh arým kà.

Me kute Piratu'ỳr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

28 Nãm ôkrên'ãnh kà nhyim me arým Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti 'ôdjwỳ'ỳr o bôx. Piratu nhõ kikreti'ỳr o bôx. Me bajtemkam bẽnjadjwỳr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarênh djã. Nãm me Piratu nhõ kikreti'ỳr Jejuo bôx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjãr kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjãn arým bapunuren te baje mry krênmã. Me kute Metĩndjwỳnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krênmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre pymakam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex.

29 Me bõm kumex nhyim kam bẽnjadjwỳr Piratu arým me'ỳr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mỳj ne me'ôja axwe kute? Mỳj ne o ajkê? ane.

30 Nhyim me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arênh kêt kumrêx. Nhyim be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

31 Nhyim Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõi me akukràdjà kôt mÿj axwe'õmã akaton kam arÿm pãnh ajmã on, ane.

Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kôt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane.

32 Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhô ba kÿjrũm wajêt”, anhÿr kôt ne me arÿm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnêho ane. Kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

33 Nhyim kam Piratu arÿm õ kikretimã wadjà. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhyim 'ÿr bôx. Nhyim arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

34 Nhyim kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

35 Nhyim ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wÿnhmê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê ne me imã akanga, ane.

36 Nhyim kum,

—Be, djãm ibẽnjadjwÿr rax kute pykakam me bẽnjadjwÿr rax pyræk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhyim ren inhõ àpênh arÿm inêje me'ÿr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà.

Nhym be, kati. Ibēnjadjwÿr rax kute pykakam me bēnjadjwÿr rax pyræk kêt, ane.

³⁷ Æ kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwÿr rax'õ? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arÿm imã ibēnjadjwÿr rax jarē. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurÿm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bôx. Nhym me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tô nhÿnh ne me kabēn katàt'õ? ane. Nãm kum anen arÿm ajte mebê idjaer'ÿr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêt kumrēx ba arÿm kuma.

³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwÿr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjà kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkôt ne ba me pÿnh ne me'ã kurên bõm me kurē. Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjà kôt ne ba bõm me kurē, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kàj bê kum kabēn ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nèkrēxmē pi'òk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute pĩte'y'ã nhôr'ã Piratumã àpnēnh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhym kam arÿm krãkamngônhmã Jeju jarē. Me kute kaprêprêk

kadjy memã arẽ. Nhy m me o tẽn arým mrykà punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrýnhõ kajkep ne ikãnh ne o kute bẽnjadwýr rax krãdjê pyræk ne kum kutu. Ne kam inòkà ryti kamrêk kute me bẽnjadwýr rax kà pyræk kum adjà.

³ Ne kam arík kum kabẽno kute me me rũnhmã kabẽn pyræk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwýr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bẽno bikẽnho ane.

⁴ Nhy m kam Piratu ajte me'ýr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane.

⁵ Nhy m Jeju arým kato. Mrýnhõ krãdjêmẽ inòkà ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhy m Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhy m me kadjy Metĩndwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýrmẽ mebê idjaerkam me krãkamngõnhmẽ omũn arým kàj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhô, ane.

Nhy m memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pĩte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pĩte'y'ã anhô, ane.

⁷ Nhy m mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrẽx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndwýnh Kra”, anhýro bakam axwekumrẽx. Nãm Metĩndwýnhbê raxo amiptàro ba. Me ikukràdjà kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabën ja man arým tïn prã:m.

⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhÿnh ne akator djà kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhym kum,

—Je tô, djãm ikajgo ne ga imã amijarënh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabënkôt nhym me kute pïte'y'ã anhôr jabej nàr ba ikabënkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

—Be, Metïndjwÿnh amybÿm ren kute ajã bënjadjwÿr mënň kêt ga ren akajgon ren akabën kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwÿnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ÿr katon te memã kabën nhym mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arïk Xedjabê bënjadjwÿr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bënjadjwÿr rÿnh kunï nhõ bënjadjwÿr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarënh djãkam nhÿ. Me krï djà jamã ne me Kënpoti jarë. Mebê idjaer kabënkam ne me me krï djà jamã Gabata jarë.

¹⁴ Arým me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mÿjja kupêho kumex djà nhõ akatikam. Kÿjrÿm myt nhÿrkam. Nãm me axwe pãnh jarënh djãkam nhÿn kam mebê idjaermã kum,

—Be, ota me anhõ bēnjadjwÿr rax, ane.

¹⁵ Nhyṁ me kàj bê kum,

—Rũm o tē. Rũm o tēn pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhyṁ memã kum,

—Djãm me anhõ bēnjadjwÿr rax ije pĩte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhyṁ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr ar kum,

—Djãm me inhõ bēnjadjwÿr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bēnjadjwÿr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'odjwÿ kêtikumrêx, ane.

¹⁶ Nhyṁ kam me kute pĩte'y'ã nhõrmã arÿm kadjy õ me jamã arẽ.

Me kute pĩte'y'ã nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyṁ kam me Jeju pa 'amÿn mã o mō.

¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pĩte'y dji nhyṁ arÿm ta amikadjy kumÿn o mō, krãnhre'y'r o mō. Krãnhrebê me krã'i'y'r ne o mō. Mebê idjaer kabēnkam ne me me krã'imã Gogota jarẽ.

¹⁸ Nãm me o mōn arÿm kam o bõx ne arÿm pĩte'y'ã Jejumã o iten kàjmã kudja nhyṁ wajêt. Nhyṁ kam me pĩte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhyṁ ar aktã Jeju nhijên wajêt.

¹⁹ Nhyṁ Piratu mÿj Jeju axweja'ã pi'òk no'òk ne. Nãm pi'òkkam memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'òkkam no'òko ane. Nhyṁ me kunĩ kute omũnh kadjy me Jeju nhimõkri kunhõ.

²⁰ Nhyṁ kam mebê idjaer krãptĩ pi'òk pumũn arẽ. Krĩrax kuri ne me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr

djà. Nhyṁ kam me krãptĩ 'ÿr ban bôx ne pi'ôk jarẽ. Apÿnh me kabẽnkam ne no'ôk. Mebê idjaer kabẽnkam no'ôk ne mebê kregu kabẽnkam no'ôk ne me kabẽnbê Raxinakam no'ôk.

²¹ Nhyṁ kam mebê idjaer kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh pi'ôkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwÿr rax”, anhÿr kêt. Ate gêdja ga pi'ôkkam memã kum, “Nãm amijo 'êx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax', anhÿro ba.” Dja ga ã pi'ôk no'ôkkam memã anen 'ã anhô gê me omũ, ane.

²² Nhyṁ Piratu arkum,

—Kati. Arÿm ne ba mrãmri 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

²³ Nãm me krãkamngônḥ ar pĩte'ykam Jeju nhõ. Ne kam ar kute abenmã õ kubẽkà ngrãnhmã. Nhyṁ ar 'õ amijo õ kubẽkà ja pytà. Nhyṁ ar 'õ amijo ja pytà. Nhyṁ ar 'õ amijo ja pytà. Nhyṁ ar 'õ amijo ja pytà. Ne kam ar inôkàti ja'ÿr bôx. Ne ar kunĩ kum kĩnh. Nhyṁ inôkàti pydji.

²⁴ Nhyṁ ar abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kẽn kryre rẽn kôt kuman bajõ amim inôkàti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarẽ. Me Metĩndjwÿnh Kra kabẽn jarẽn memã kum,

“Dja me abenmã ikà ngràn ikà ja'ã kẽn kryre rẽn kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhyṁ me aben djô'ã arẽnho mõi. Arẽnho

mõr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mràm me bakamin-grãnyrekam ne arým 'ÿr o bôx nhym me arým ã Jeju nhõ kubêkào anhÿrkumrêx.

²⁵ Nhym nã kanikwýnh, nãmẽ ar axikôt apôxjadwý dja. Nhym Marij 'õdjwý, mjên nhidjibê Krôpa adjwýnhdjwý dja. Nhym Marij Madarenadjwý dja.

²⁶ Nhym Jeju arým nã, kurũm katorja pumũ. Nhym kôt ba djwýnh, kum abêja nã kuri dja nhym omũ. Nhym arým kôt ba djwýnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arým akra, ane.

²⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arým anã, ane. Nhym kam arým õ kikremã o mõn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhym kam arým kute inomã àpênh djà mênhkam memã kum, “Arým imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum,

“Arým imã kôr.”

Nãm me ã anen arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arêho mõ:. Arêho mõr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memã kum, “Arým imã kôr”, ane.

²⁹ Nhym wãnh pidjô kangô kadjà ngônh'ôkam ipun dja. Nhym me ngônh puror pônã djà jakritaja kangômã adjà nhym kam ipu. Nhym me pîbê ixôpu idjamã adjàn kam kàjmã kum kungãn ajkwamã adjà.

30 Nhyim arým kaôn pidjô kangô kadjào ikô. Ne kam memã kum,

—Arým ne ba idjâpêho tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krân tu amitĩnmã iren ta arým ty.

31 Be, pi'ók rârâr nêje arým akamât 'yr nhyim mebê idjaer arým êje ô mÿjja kupêho kumex. Nhyim kam mekam me kwÿ Piratu'yr môn kum,

—Ë, dja me pĩte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhyim me on ar adjâ. Ne kam pi'ók rârâro bikênh kêt, ane.

32 Nhyim arým 'yr me krâkamngônh jano nhyim me 'yr môn 'yr bôx. 'Yr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

33 Nhyim ar ipôkri Jeju wajêt nhyim me 'yr bôx. Nhyim amrêbê tyn wajêt nhyim me arým omũ. Ne kam kute te'i kukênh kêt.

34 Nhyim arým krâkamngônh'ô ô kàxo nành jarĩn arým o pênât'ãnh kanhuw. Kanhuw nhyim kamrômê ngômê akàn arým prôt ne.

35 Ba ne ba omũn me amã kôt 'ã ajarê. Mrãmri katât me amã 'ã idjujarênhkumrêx. Mrãmri ije omũnhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê.

36 Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum,

“Be, 'i'ô dja me kwÿnh kêt kumrêx”, ane.

37 Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arým omũnho dja”, ane.

Metĩndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arêho mō:. Arêho mōr tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne 'yr o bôx. Nãm me te'i

kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjà.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhyim kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Mebê idjaer rûnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu'yr tèn kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tèn adjà, ane. Nhyim Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyim kam arým amũ tẽ. Amũ Nikodemu'yr tèn 'yr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamàtkam Jeju'yr bôx nhyim ar abenmã kabêno nhỹ. Nikodemu ja'yr ne Jôdje bôx nhyim ar ro'ã Jeju'yr tẽ. 'Yr tẽm kêtri ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjy djào atomkumrêx. Utí'ã akrekam utí: kute 50 kiru pyræk. Miramê arômê ne abenkam o akà. Nãm kudjy djà tun arým Jôdjemê ro'ã Jeju'yr o tèn 'yr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arým pîte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djàkôt me kudjy djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjà kôt ne me ã me tyko ane.

⁴¹ Nhyim wãnh me kute pîte'y'ã nhôr djà kuri pidjòk'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjàr kêt rã'ã.

⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tẽ. O tèn arým kênkrekam adjà. Arým pi'òk rãrãr bôx 'yr nhyim kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kênkrekam adjà. Kênkrekam adjà nhyim ar'ã akamàt ne. Nhyim kam ajte akati. Nhyim kam ajte akamàt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyim ajte akati 'ÿr, pi'ók kamrêk 'ÿr nhyim Marij Madarena arÿm kênkre'ÿr tẽn 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim me kute kênpo kênkre'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakàja'ã dja nhyim Marij arÿm omũ.

² Ne kam akubyn prõt ne arÿm Ximão Pedru'ÿr bôx ne kôt ba djwÿnh'õ jadjwÿ 'ÿr bôx. Jeju kum abêja 'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o mõn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyim kam Pedrumẽ kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar arÿm tu kênkre'ÿr prõt ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnh 'õja arÿm Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bôx.

⁵ 'ÿr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyim rinhuo kubêkàbit nõ nhyim omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyim kam Pedru arÿm kôt bôx ne tu kênkremã 'ÿr wadjà. Ne kam rinhuo kubêkà pumũn krã kupu djàja pumũ.

⁷ Nhyim krã kupu djàja rinhuo kubêkàmẽ ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djà krã mex ne kudji nhyim ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyim kam kôt ba djwÿnh kumrêx bôxja kênkremã wadjàn arÿm omũ. Omũn arÿm amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tïn kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metïndjwÿnh kabën'ã pi'ók no'ók markumrëx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tïn, anhÿro ba. Nhyim be, kati. Ar kute pi'ók mar kêt. Kam ne ar kute kupu djà nõrkôt omÿnh kêttri amim, “Akubyn tïn kêt”, anhÿro ba. Ne kam kënkre mã 'ÿr wadjàn arým omÿnh amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tïn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrëx.

Kute Marijmã amijo amirÿt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kënkre kamÿn kam akubyn ar õ kikremã tẽ.

¹¹⁻¹² Nhyim Marij ar pãnh kënkre'ÿr bõx ne bõm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan arým kënkre'ã ibõ. Nhyim kënkre kadjwÿnhbê Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amãnhkrut nhÿ. Ar õ kubëkà jaka. Jeju nõr djà'ã ar nhÿ. Nhyim ja krã nõr djà'ã nhÿ nhyim ja te nõr djà'ã nhÿ. Nhyim Marij kënkre'ã ibõn arým ar omÿ.

¹³ Nhyim ar kum,

—Me'õ nire, mÿkam ne ga amÿro dja? ane.

Nhyim arkum,

—Inhõ Bënjadjwÿr djwÿnh ne me'õ kënkre kurÿm o katon o mõn nhÿnh kudji. Ije ir djàkôt omÿnh kêtka ne ba imÿro dja, ane.

¹⁴ Nãm arkum anen arým mÿm akëx. Mÿm akëx ne arým Jeju pumÿ. Djã ne tu omÿ? Kati. Kute omÿnh kêt.

¹⁵ Nhyim kum,

—Mÿkam ne ga amÿro dja? Mÿj me'õ ne ga abej? ane.

Nhym Jeju kute pidjôkô pumũnh djwýnh pyræk ne kum,

—Ô kum, ga aje nhýnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ýr tẽn arým amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ Nhym kum, “Marij”, ane.

Nhym kam 'ýr akẽx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabẽnkam ne gu me ren kum, “Ujarẽn djwýnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arým o tỹm.

¹⁷ Nhym kum,

—Kwârĩk wãnh ijo atỹm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ýr idjåbir kêt ne ga ijo tỹm. Tẽn ikamyre arkum ikabẽn jarẽn arkum, “Jeju ne ar amã, ‘Arým Ibãm'ýr idjåbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arým Itĩndjwýnh'ýr idjåbir ne itẽmmã. Itĩndjwýnhbê ne ar Atĩndjwýnh’, ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhym arým kôt ba djwýnh'ýr tẽn ar'ýr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabẽn jarẽnhja kôt arým arkum arẽ.

Kôt ba djwýnhmã kute amijo amirĩt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ Nhym kam arým pi'ók kamrèkkam akamàt. Nhym kam kôt ba djwýnh ar arým prĩne amijã ijên nhỹ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djåkam amijã ijên nhỹ. Nhym kam Jeju bõx ne tu ar aerbê ar'ýr wadjàn ar ipøkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxiràx djwa kre jakren ajte pênàt'ãnh kàxdjwa

kre jakre. Nhyr ar kute mrãmri ar ò Běnjadjwỳr djwỳnh pumũnhkumrěxkam kĩnhkumrěx ne.

²¹ Nhyr kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrěbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ỳr itẽm'ã ne imã karõ ba amrě tẽ. Dja badjwỳ Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'ỳr atẽmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane.

²² Nãm arkum anen arỳm ar akôn arkum,

—Gê on Metĩndjwỳnh Karõ ar ajo ba.

²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwỳ axwe maro akno. Nhyr kam Metĩndjwỳnh ar akôt me axwe maro akno. Nàr gar me kwỳ axwe maro abiknor kêt nhyr kam Metĩndjwỳnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jēju ã arkum anen arỳm mã tẽ.

Tômema kute amijo amirĩt.

²⁴ Nhyr Tôme Djidjimu. Jujukôt ba djwỳnhbê 12'õ. Tôme ne kute ar bikprõnh djakam arkôt ỳr kêt ne kute Jēju pumũnh kêt. Jēju mã tẽ nhyr kam ar Tômema kum,

²⁵ —Arỳm ne bar Běnjadjwỳr djwỳnh pumũ, ane.

Nhyr kam,

—Tô nhỹnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'i jadjàn ren pẽnàt'ãnh krekôt inhikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrěx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrěx”, ane. Nhyr be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane.

²⁶ Nhyr kam arỳm ar'ã akatibê 8 apêx nhyr kôt ba djwỳnh ar ajte bikprõnh djakam nhỹ. Nhyr Tômedjwỳ arỳm ar ikô'ã nhỹ. Nhyr ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhỹ nhyr kam Jēju ajte tu

wadjàn arým ar ipôkri djan arkum, “On ar adju-mar mex”, ane.

²⁷ Ne arým Tômemã kum,

—Ajrã. Amrê anhkra 'io goja inhkra kupên omũ. Ne amrê ipênàtkam krekôt goja anhkra jadjà. Kwãrĩk wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhÿr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhym Tôme kum,

—Inhõ Běnjadjwÿr djwÿnh, Itĩndjwÿnh, ane.

²⁹ Nhym kum,

—Tôme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhym be, me kute ipumũnh kêt djwÿ. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnho katàt ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwÿnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mÿjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwÿbit'ã pi'ôk no'ôk ne.

³¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarên aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Běnjadjwÿrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabēnkôt tep kumex pynēh.

¹ Nām Jeju ā kôt ba djwýnhmā amijo amirīto ane. Tyk ne akubyn tīnkam ā arkum amijo amirīto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ānh kute arkum amijo amirīt kadjy.

² Nhyh kôt ba djwýnh kwý imô nokà'ā ar ba. Ximāo Pedrumē Tôme Djidjimumē Natana-jeumē Djebedêu kute ar adjwýrmē kôt ba djwýnh amānhkrut 'ôdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krībê Kanakam abatānh djà.

³ Ar ngô nokà'ā ar ba: nhyh Ximāo Pedru arkum,

—Ba on tep kwý pynē, ane.

Nhyh ar kum,

—Bar akôt tē, ane. Ne kam tēn kākam nhýn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rēho ba. Ne ar rēho ba: nhyh ar'ā akamāt. Nhyh ar ar o ba: nhyh arým ar'ā akati tē nhyh tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ā akati tē nhyh Jeju arým bôx ne akàx'ā dja. Nhyh ar kute nokre pumūnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ā dja:n kam amū arkum kabēn ne arkum,

—Akmere ar, djā ne gar tep'ô pynē? ane.

Nhyh ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhyh arkum,

—Ar kà djubôk'ānh ajte kryreti mēn arým kwý pynē, ane. Nhyh kam ar arým kà djubôk'ānh kryreti mē. Nhyh arým tep kume:x ne. Nām ar arým tep kumex pynē ne arým te: kute o àbirmā nhyh utī: ne.

⁷ Nhyim kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Běnjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhyim Pedru kuman amikajgo pumũn arým õ inôkati jadjàn kam tu Jeju'ýr nox ne 'ýr bôx.

⁸ Nhyim kôt ba djwýnh 'õdjwý ar kà ngrire 'õkam arým akàx'ýr mō. Akàx'ýr tep kamēho mō. Amybým ne akàx nhyim ar ar tepo ba. Akàx'ýr 'ã akrebê 90 metu.

⁹ Nãm ar tep kamēho mō:n arým akàx'ýr o bôx. 'Ýr o bôx ne arým o wabi. Nhyim arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhyim ar omũ. Nhyim djwýdjwý kuri ikwã nhyim ar omũ.

¹⁰ Nhyim kam Jeju arkum,

—Amrê ar ajte tep pynênh kwýo tē, ane.

¹¹ Nhyim Pedru arým 'ýr tē. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Ýr ne tē nhyim kryretikam tep rã'ã nhyim bjero mō:n akàx'ã arým kumê. Nhyim tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne.

¹² Nhyim kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhō kwý krê, ane. Nhyim ar 'ýr mōn arek dja. Ar arým kute amim õ Běnjadjwýr djwýnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Běnjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêt kumrêx. Nãm ar arek umaje dja.

¹³ Nhyim kam Jeju arým ar 'ýr tēn arkum djwýmē tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane.

¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhjukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhym ar arým o nhỹ, ò kwỳ krêno nhỹ. Ne kam ò kwỳ krên pa nhym Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nà Běnjadjwỳr djwỳnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyræk. Dja ga memã ikabên jarênhõ aba. Dja ga memã ikabên jarênhõ kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh kute ò krito djuw mexo ba pyræk. Æ memã ikabên jarênhõ ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nà Běnjadjwỳr djwỳnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyræk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhym arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhỹro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhym kum,

—Běnjadjwỳr djwỳnh, ga ne ga aje mỳjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrækja dja ga memã ikabẽn jarẽnho aba.

¹⁸ Be, ajabatàn nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kõt mrã. Nhym be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nhym apren apa 'amỳn 'ỳr ajo tẽ. Te atẽm prãm kêt nhym 'ỳr ajo tẽ, ane.

¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arỳm ty. Dja ã tyko ane nhym me arỳm kõt Metĩndjwỳnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikõt ajkamẽ, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhym arỳm akẽx ne kõt ba djwỳnh 'õdjwỳ pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar ãkuro ỳrkam Jeju 'ỳr ajkamẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj me'õ ne kute akurê djwỳnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kõt ba djwỳnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj dja tãmwãdjwỳ kam nẽ? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpẽn djà'ã amã karõja dja ga kõtbit ajamak bẽn ne o aba. Ba dja ga mã ikõt ajkamẽ, ane.

²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabẽn mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwýnh wã tyk kêtumrêx, ane. Nhyim be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhyim tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhyim be, ije adjàpênh djà'ã amã karõ dja ga kôtbit ajamak bẽn ne mã ikôt ajkamẽ, ane. Jabit Jeju Pedrumã arẽ. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwýnh ne ba me amã Jeju djàpênh'ã ajarẽ. Ije àpênh pumũnhkôt ne ba katat me amã 'ã idjujarênhkumrêx ne arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne bar ije markumrêx.

²⁵ Djãm ije apýnh àpênh djà'ã pi'ôk no'ôkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêtri ne ba amim,

—Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'ôk no'ôk nhyim ren arým pi'ôk kume:x. Ne ren apýnh pyka djari kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhyim be, kati. Jeju djàpênh jabit ne ba 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560